

ISSN 2586-825X

ศึกษาศาสตร์สาร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2560

CMU
Journal of Education

<http://journal.edu.cmu.ac.th>

Editor Talk

บทบรรณาธิการ

สวัสดิ์ท่านผู้อ่านวารสาร ศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2560) ซึ่งมีความชัดเจนอย่างยิ่งในการขอเสนอพิจารณาเพื่อขอรับการตีพิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัย ที่มาจากผู้สนใจจากสถาบันการศึกษาภายนอกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในจำนวนที่มีแนวโน้มมากขึ้น บทความวิชาการและบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสาร ศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้ง ในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และรูปเล่มมีเป้าหมาย เพื่อให้เกิดพื้นที่ซึ่งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัย นวัตกรรม และองค์ความรู้ใหม่อันเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ในยุคสมัยแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักวิชาการ อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างกว้างขวางและมีมาตรฐานในระดับชาติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบทความส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยทางด้านการศึกษามาเพื่อพิจารณาในการตีพิมพ์ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำวารสาร ที่ทำงานด้วยความเข้มแข็งอย่างมุ่งมั่นและตั้งใจกองบรรณาธิการตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ตั้งใจผลักดันให้เกิดโครงการวารสารศึกษาศาสตร์สารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่อง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้รับสาระต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านการศึกษาของประเทศชาติสืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กริธา แก้วคง
บรรณาธิการวารสาร

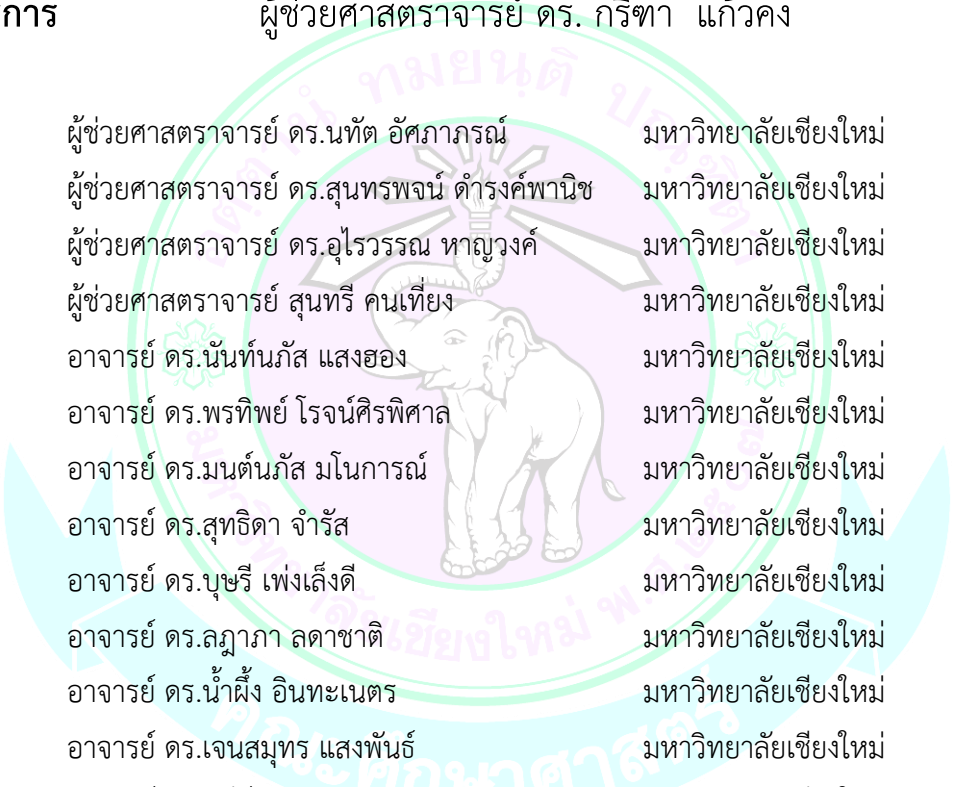
CMU Journal of Education

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กริธา แก้วคง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันท อัคราภรณ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทรี คนเที่ยง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.นันทน์ภัส แสงฮอง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.พรทิพย์ โรจน์ศิริพิศาล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สุทธิดา จำรัส	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.บุษรี เฟ่งเล็งดี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ลฎาภา ลดาชาติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.น้ำผึ้ง อินทะเนตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.เจนสมุทร แสงพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สุนีย์ เงินยวง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ชินวัฒน์ ไข่เกตุ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.กุลธิดา นกุลธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศตริน วรรณเกตศิริ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ รัตนโรจนานุกูล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิกร สีแล	สถาบันการพลศึกษา
อาจารย์ ดร.ลือชา ลดาชาติ	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	มหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์	มหาวิทยาลัยพะเยา
อาจารย์ ดร.โชคศิลป์ ธนเอื้อง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระ วุฒิพรหม	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สืบบุตร	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.ศักดิ์ดา น้อยนาง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิเทพ ปิติพรเทพิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี ฝ้ายคำตา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี รมพย้อม วิชัยดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อาจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ ชัยยาณะ	โรงเรียนวัดโนทัย พายัพ
อาจารย์ ดร.จิรัฐกาล พงศ์ภาคเียร	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒน์ พุกเจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย วิชัยดิษฐ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ ดร.แสงกฤษ กลั่นบุศย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
อาจารย์ ดร.ฉัตรชัย พะวงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิดา รักกะเปา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิงหา ประสิทธิ์พงษ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
อาจารย์ ดร.ไชยพงษ์ เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร วัจนะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.จิติมา วรณศรี	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แหม่มซ้อย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สุพัตรา สกุลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒน์ พุกเจริญ

อาจารย์ ดร.กุลธิดา นกุลธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศธริน วรรณเกตุศิริ

อาจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ

อาจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

CMU Journal of Education

คณะผู้จัดทำ

นางเกศสุภรณ์ เชื้อนเพชร
นางชัชวารี หมอยา
นางสาวพรชิต เสนะสุทธิพันธุ์
นายสมบูรณ์ หมั่นศรีธิ
นายอานนท์ ชันติ
นายกฤษดา แผลงศร
นายธันวรักษ์ สุวคนธ์

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์ หน่วยบริหารงานวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ
อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 053-941219, 053-941213
โทรสาร 053-221283
มือถือ 086-9231482
อีเมล cmujournaledu@gmail.com

กำหนดออก - ช่วงเวลาตีพิมพ์

วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม - สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน - ธันวาคม

สารบัญ | Content

เรื่อง

หน้า

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์
เพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Instructional Activities Management Using Vocabulary
Learning Strategies to Enhance English Reading Ability
and Vocabulary Knowledge Among Grade 4 Students of
Nongsim Nonsawan School, Buengkan Primary Educational
Service Area Office

ณัฐพงษ์ พลหน่วยตระกูล..... 1

การวิเคราะห์ความผันแปรในหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1:
กรณีศึกษาในหัวข้อเรื่องความรู้สึกเชิงจำนวน

An Analysis of Variation in a First Grade Mathematics Textbook:
A Case Study in a Topic of Number Sense

ลือชา ลดาชาติ และ ลฎาภา ลดาชาติ..... 15

ตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร

Indicators of Code of Professional Ethics for Teachers in Basic
Education Schools Under office of The Basic Education Commission
in Bangkok Metropolis

สัจกานท์ คชนทร์พนาไพร สุธาสิณี แสงมุกดา และ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง..... 28

สารบัญ | Content

เรื่อง

หน้า

การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

A Guideline for Educational Management of Loei Rajabhat University

Demonstration School

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย วชิราภรณ์ สังข์ทอง และ ธนัทธวัช ฉัตรภาครัตน์..... 41

ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน

และการวัดและประเมินผลวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจในหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจ

Police Cadet's Opinion toward Teacher Teaching and

Measurement and Evaluation of Seminar in Police

Administration in Bachelor of Public Administration Program

in Police Science

พิชิตล พันธ์วัฒนา..... 51

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อพัฒนาความรู้
คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
Instructional Activities Management Using Vocabulary Learning Strategies
to Enhance English Reading Ability and Vocabulary Knowledge Among
Grade 5 Students of Nongsim Nonsawan School,
Buengkan Primary Educational Service Area Office

ณัฐพงษ์ พลหน่วยตระกูล^{1*}

Nuttapong Phonnuaytrakoon^{1*}

¹โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

(Nongsim Nonsawan School, Buengkan Primary Educational Service Area Office)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 15 คน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนมี 4 องค์ประกอบคือ (1) เนื้อหาที่สอน (2) ขั้นตอนการสอน (3) กิจกรรมการเรียนรู้ และ (4) การประเมิน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น โดยในภาพรวมมีคะแนนความรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.67 และมีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.67

คำสำคัญ : กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ การอ่านภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to compare the students' vocabulary knowledge and English reading ability before and after giving input through instructional activities management using vocabulary learning strategies. The research target group consisted of 15 Prathom Suksa 5 students in Nongsim Nonsawan School, Bueng Khong Long District, Buengkan. The researcher used a documentary research to conceptualize the framework. The elements of instructional procedures were (1) content, (2) teaching process, (3) learning activities, and (4) assessment. The research instruments were the lesson plans and the achievement test. The data was collected by the

researcher in the second semester for the 2015 academic year. The research findings showed that the achievement of each student was increased. The scores on vocabulary knowledge were 17.67% higher, and 18.67% higher on reading ability as well.

Keywords: Vocabulary Learning Strategies, English Vocabulary, English Reading, Elementary English

* *Corresponding author, E-mail: nuttapong_ph@cmu.ac.th*

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องส่งเสริมผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และเขียนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความและนำเสนอข้อมูล แสดงความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม โดยจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) องค์ประกอบพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษคือ ความรู้ความสามารถด้านคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ เนื่องเพราะการรู้คำศัพท์จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ทางภาษาเพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน จนสามารถสื่อสารทางภาษาได้ (Wilkins, 1972) และบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การเรียนรู้คำศัพท์จึงเป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ในการเรียนการสอนภาษา และผู้เรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มากพอจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาต่างประเทศได้

Schmitt (2000) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียนว่า การเรียนรู้คำศัพท์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบมีสิ่งเร้า ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาได้เป็นอย่างดี ศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นเนื้อหาสาระที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษาและการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ผู้เรียนที่รู้คำศัพท์อย่างกว้างขวางก็จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson and Freebody (1981) ที่อธิบายว่าการเข้าใจความหมายของคำ เป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่านทุกประเภท ผู้อ่านจะเข้าใจคำได้ต่อเมื่อมีความสามารถในการอ่านตัวอักษร การที่ผู้เรียนจะอ่านภาษาอังกฤษให้เข้าใจนั้น การรู้ความหมายของคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งที่ครูผู้สอนภาษาควรให้ความสนใจ ทั้งนี้เพราะหัวใจของการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้เรียน คือ การเรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้ได้จริงอันประกอบด้วย ความหมาย โครงสร้าง และรูปลักษณะความหมาย (Semantic Feature) ให้เท่าเทียมกับเจ้าของภาษาให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hirsch and Nation (1992) ที่ว่าการมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์อย่างกว้างขวางหรือมีความชำนาญในการใช้คำ เป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการอ่านและมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้

การนำกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังข้อค้นพบจากงานวิจัยของ Hamzah (2009) ที่ว่าการเลือกกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ที่

เหมาะสมกับตัวผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านคำศัพท์มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกนก ภู่อ่า (2555) ที่ได้ศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านและความรู้คำศัพท์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ในภาพรวมความสามารถทางการอ่านและความรู้คำศัพท์ของนักเรียนทั้ง 44 คน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และงานวิจัยของ ชนิตา เจนนพกาญจน์ (2552) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอนโดยกลวิธีลินซ์ (LINC-Strategy) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ ทั้งนี้ นักเรียนกลุ่มทดลองยังรู้สึกว่าได้ประโยชน์จากการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษอีกด้วย

กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ (Vocabulary Learning Strategies) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ และสามารถจดจำคำศัพท์ไปใช้ได้ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยอาศัยการนำเสนอด้วยการสาธิต การใช้กริยาท่าทางประกอบคำอธิบาย รวมถึงการใช้สื่อการสอนทางภาษาที่กระตุ้นการเรียนรู้และการจดจำคำศัพท์ กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์ที่ใช้ อาทิ กลวิธีการเรียนรู้แบบทางตรง กลวิธีการเรียนรู้แบบทางอ้อม กลวิธีในการค้นหาความหมายคำศัพท์ใหม่ กลวิธีการรวบรวมและจดจำความหมาย เป็นต้น ซึ่งวิธีการสำคัญในการเรียนรู้คำศัพท์ได้แก่ การจำความหมายของคำศัพท์ การเดาความหมายจากบริบท การค้นหาความหมายของคำศัพท์/การใช้พจนานุกรม การจัดกลุ่มคำ/มโนภาพของคำ การนำคำศัพท์ไปใช้จริง และการใช้สื่อการเรียนรู้ (Oxford, 1990; Schmitt, 1997; Cook, 2001) โดยแนวคิดกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ที่ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาและสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้คำศัพท์มากที่สุดคือ การจำแนกกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ของ Schmitt (1997) ซึ่งมีวิธีการเรียนรู้ในแต่ละกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ดังนี้

1. กลวิธีวิเคราะห์และค้นหาคำ (Determination Strategies) โดยผู้เรียนที่ใช้กลวิธีนี้จะค้นหาความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ตนเองไม่เข้าใจจากหน้าที่ของคำ จากรากศัพท์ จากบทความ และจากพจนานุกรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น การเดาความหมายจากบริบท การวิเคราะห์หน้าที่ของคำ การใช้รายการคำศัพท์ และการใช้บัตรคำศัพท์ เป็นต้น

2. กลวิธีทางสังคม (Social Strategies) โดยผู้เรียนที่ใช้กลวิธีนี้จะสอบถามความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากผู้รู้ เช่น การถามครูผู้สอน การถามเพื่อนร่วมชั้น การถามเจ้าของภาษา การค้นหาความหมายคำศัพท์จากการทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

3. กลวิธีการจำ (Memory Strategies) โดยผู้เรียนที่ใช้กลวิธีนี้จะเลือกวิธีการจดจำคำศัพท์จากการท่องจำ การสะกดคำ การพูดออกมามอง ๆ และการใช้กริยาท่าทางในการเรียนรู้คำ เช่น การจินตนาการคำศัพท์ การสร้างสิ่งสมมุติแทนคำศัพท์ การสรุปแผนผังความคิด การใช้คำศัพท์ใหม่ในประโยค เป็นต้น

4. กลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) โดยผู้เรียนที่ใช้กลวิธีนี้จะใช้วิธีการเขียนและจดบันทึกคำศัพท์นั้นลงในสมุด เช่น การเขียนรายการคำศัพท์ การจัดกลุ่มประเภทคำศัพท์ การนำคำศัพท์ไปแต่งประโยค เป็นต้น

5. กลวิธีอภิปัญญา (Metacognitive Strategies) โดยผู้เรียนมีการวางแผนการจำ และมีการตรวจสอบว่าตนเองจดจำคำศัพท์ได้ดีแค่ไหน ตลอดจนมีการเรียนรู้คำศัพท์อย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้สื่อทางภาษา การทำ

แบบทดสอบความสามารถทางคำศัพท์ด้วยตัวเอง การนำคำศัพท์ไปใช้ การฝึกทำกิจกรรมเกมทางภาษา (อักษรไขว้-และการต่อคำ) เป็นต้น

ปัญหาการขาดความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ ดังที่ เอื้อมพร หลินเจริญ สิริศักดิ์ อาจิวชัย และภริภา จันทรอินทร์ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนต่ำ พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนประการหนึ่งว่าความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะผลการทดสอบที่เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์เพื่อการอ่าน ผู้เรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบทอ่าน จึงทำให้อ่านบทความไม่รู้เรื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนในการทดสอบต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากการไม่เข้าใจความหมายของคำหรือข้อความที่ปรากฏในบริบทต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถตีความหรือแปลความหมายของข้อความนั้นได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการอ่านอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำตามไปด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ให้กับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพราะความรู้คำศัพท์มีประโยชน์ต่อทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของสมุทร เช่นเชวนิช (2542) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของคำศัพท์กับความเข้าใจในการอ่านไว้ว่า อุปสรรคที่สำคัญอันหนึ่งของการอ่านภาษาอังกฤษคือ อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่เข้าใจความหมายของคำที่อยู่ในข้อความ ดังนั้น การเรียนรู้คำศัพท์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นของการอ่าน โดยการอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นคือ การอ่านเพื่อความเข้าใจ รู้ความหมายคำศัพท์ จับใจความสำคัญได้ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ทั้งในและต่างประเทศสรุปได้ว่า การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ช่วยพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความหมาย และหน้าที่/การนำคำศัพท์ไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เกิดจากการใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง/การใช้พจนานุกรม การเชื่อมโยงคำศัพท์ใหม่กับความรู้เดิมและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน เป็นต้น กลไกสำคัญประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์คือ การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบช่วยเหลือนกันเป็นคู่ (Paired Association) ด้วยการฝึกฝนการเรียนรู้คำศัพท์แบบเป็นคู่โดยมีเพื่อนเป็นผู้คอยชี้แนะจากการระบุความหมาย ให้ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีเสียงใกล้เคียง แสดงประโยคคำศัพท์และภาพที่เกี่ยวข้อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูจึงเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนด้วยการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (ชลิดา เจนนพกาญจน์, 2552; สุวิมล มะลิวัลย์, 2553; กรกนก ภู่อำ; 2555; Gu and Johnson, 1996; O' Brien, 2005; Dakun and Gieve; 2008; Marulis and Neuman, 2010; Hamzah, 2009; Asgari, 2011)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ได้ดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่มีปัญหา ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 44 คน โดยการฝึกอ่านโดยใช้ภาพพลิก (Flip Chart) พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.26 เป็นร้อยละ 45.91 ซึ่งยังอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน เมื่อพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายชั้นเรียนพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษต่ำกว่าระดับชั้นอื่น ๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.91 และในปีการศึกษา 2558 นักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญในการพัฒนานักเรียนกลุ่มเดิมให้ต่อเนื่อง จึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาออกแบบกระบวนการเรียน

การสอนที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถด้านคำศัพท์ และความสามารถในการอ่านให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 4 สาระ คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษาความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก โดยสาระการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงออกถึงความสามารถทางภาษาที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด โดยสาระการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารเกี่ยวข้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ 3 ข้อ คือ เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่าน มีทักษะการสื่อสารทางภาษา และนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาที่เป็นเพียงการนำกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์สอดแทรกเข้าไปในชั้นต่าง ๆ ของการสอน โดยมีได้จัดกลุ่มองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนที่มีความเกี่ยวข้องกันสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านของผู้เรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในการพัฒนาความสามารถในการอ่านและรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน
2. ผู้เรียนนำกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 15101) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

2. ออกแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว โดยการทดสอบความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ (One-group Pretest-posttest Design)

3. สังเคราะห์เอกสารเพื่อออกแบบกระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี 4 องค์ประกอบคือ เรื่องหรือเนื้อหาที่สอน ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และภาระงาน/การประเมิน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่องที่สอน	ขั้นตอนการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ภาระงาน/การประเมิน
1. คำศัพท์เป้าหมายที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาคู่มือครู/แบบเรียน และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต	1. นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นของการจูงใจผู้เรียน และเชื่อมโยงประสบการณ์/ความรู้เดิมของผู้เรียนสู่เนื้อหาสาระที่จะเรียน	เป็นสถานการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ดังนี้	1. การอ่านออกเสียงคำศัพท์
2. ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน และสอดคล้องกับคำศัพท์เป้าหมายมีความยาวประมาณครึ่งหน้ากระดาษ เป็นบทอ่านที่ครูเขียนขึ้นเอง และปรับมาจากบทอ่านในคู่มือครู/แบบเรียน	2. นำเสนอ เป็นขั้นของการแสดงตัวอย่างและอธิบายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจคำศัพท์ในเรื่องที่เรียน	1. การฟังและตอบคำถาม คำศัพท์ตามภาพและบัตรคำ	2. การตอบคำถามในชั้นเรียน
	3. ฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นของการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยมีครูและ/หรือเพื่อนเป็นผู้คอยช่วยเหลือ	2. การอ่านออกเสียง คำศัพท์ตามภาพและบัตรคำ	3. เกมค้นหาคำศัพท์
	4. สร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นของการทบทวนความรู้ความเข้าใจคำศัพท์ด้วยตนเองจากการทำแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ และการอภิปรายเพื่อสรุปความรู้คำศัพท์ร่วมกัน	3. การฟังครูอธิบาย	4. การเติมคำศัพท์ลงในประโยค
		4. การถามครูและเพื่อน	5. การเขียนคำศัพท์ลงในสมุดบันทึกคำศัพท์
		5. การศึกษาบัตรเรียนรู้คำศัพท์ บัตรคำ ภาพ และพจนานุกรม	6. การสร้างบัตรเรียนรู้คำศัพท์
		6. การอ่านบทความ	7. การตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่าน
		7. การทำแบบฝึกหัด	8. การเติมคำลงในผังมโนทัศน์
		8. การทำใบงาน	9. เกมอักษรไขว้
		9. การอภิปรายร่วมกัน	10. การเติมคำลงในข้อความที่กำหนด

4. สร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเองโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 2) วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา-

ปีที่ 5

3) พิจารณาคำศัพท์และบทอ่าน ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยคัดเลือกจากหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 Aha! English 5 คู่มือครู 5 การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งคำศัพท์และบทอ่านมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ สัตว์ประเภทต่าง ๆ สถานที่และการท่องเที่ยว อาหารไทยที่ได้รับความนิยม อาหารประเภทต่างๆ อาหารมังสวิรัต สารอาหารที่จำเป็น สัตว์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก อาชีพ เพื่อนสนิทในโรงเรียน ประชาคมอาเซียน บุคคลต่างๆ ในโรงพยาบาล และความสำคัญของเงิน

4) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์และการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบด้วย 1) กลวิธีวิเคราะห์และค้นหาคำ (Determination Strategies) 2) กลวิธีทางสังคม (Social Strategies) 3) กลวิธีการจำ (Memory Strategies) 4) กลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) และ 5) กลวิธีอภิปญญา (Metacognition Strategies) ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) 2) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) และ 4) ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Production) โดยสอดแทรกกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ในแต่ละขั้น ดังนี้

4.1) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ 3 กลวิธีได้แก่ 1) กลวิธีวิเคราะห์และค้นหาคำ (Determination Strategies) 2) กลวิธีการจำ (Memory Strategies) และ 3) กลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies)

4.2) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) ประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ 2 กลวิธีได้แก่ 1) กลวิธีทางสังคม (Social Strategies) และ 2) กลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies)

4.3) ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Production) ประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ 2 กลวิธีได้แก่ 1) กลวิธีวิเคราะห์และค้นหาคำ (Determination Strategies) และ 2) กลวิธีอภิปญญา (Metacognition Strategies)

5) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Domestic Animals and Wild Animals
- 5.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Thailand Tour
- 5.3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Thai Popular Foods
- 5.4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Vegetarian Diets
- 5.5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Nutrients That We Need
- 5.6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง The Biggest Animal in The World
- 5.7) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง Ben's Sons
- 5.8) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ASEAN Community
- 5.9) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง In the Hospital
- 5.10) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง Money Creation

6) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสื่อการสอน ด้วยตนเองก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องด้านรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา/สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อและแหล่งการเรียนรู้ แล้วปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คนอีกครั้ง จากนั้นหาค่าความตรงด้านเนื้อหาของแผนการสอนโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละด้านพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 แบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลางวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศึกษาหลักการวัดและประเมินผู้เรียนในวิชาภาษาอังกฤษ และศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

2) สร้างแบบทดสอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) การทดสอบความรู้คำศัพท์ จำนวน 20 ข้อ และ 2) การทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 10 ข้อ

3) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และความสอดคล้องของแบบทดสอบ และปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบทดสอบก่อนนำแบบทดสอบที่สมบูรณ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) โดยข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญพบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง เท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความถูกต้องของการใช้ภาษา ความเป็นปรนัยของคำชี้แจงและคำสั่ง รวมถึงความเหมาะสมของตัวเลือกและตัวลวง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำนวยการ อำเภอบึงโขงหลงจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 90 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบรายข้อด้วยการหาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Version 13) ซึ่งข้อสอบที่มีคุณภาพตามนั้นต้องมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อสอบพบว่า แบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.10-0.60 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.02-0.71 ซึ่งมีข้อสอบที่ไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 12, 13 และ 18 ส่วนแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 10 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.12-0.56 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.02-0.50 ซึ่งมีข้อสอบที่ไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 21, 25, 28 และ 29 ผู้วิจัยพิจารณาปรับปรุงข้อสอบที่ไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้วยการปรับภาษาที่ใช้ในข้อคำถามและบทอ่าน และเปลี่ยนตัวลงและคำตอบก่อนนำแบบทดสอบไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

5) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามสูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) จากสูตร KR 20 ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Version 13) ซึ่งแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูงจะมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป (เกียรตินาคา ศรีสุข 2552: 144) ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบพบว่า แบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

5. เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

5.1 ทดสอบความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558

5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนที่สร้างขึ้นจำนวน 10 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 – 15 กุมภาพันธ์ 2559

5.3 ทดสอบความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2559

5.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ โดยการหาร้อยละของผลต่างของค่าเฉลี่ย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์ จำนวน 15 คนปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์

การทดสอบ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ผลต่างร้อยละ
ก่อนเรียน	15	20	6.60	33.00	+17.67
หลังเรียน	15	20	10.13	50.67	

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มีคะแนนความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 50.67 และเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ 17.67

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ โดยการหาร้อยละของผลต่างของค่าเฉลี่ย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองสิมโนนสวรรค์ จำนวน 15 คนปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์

การทดสอบ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ผลต่างร้อยละ
ก่อนเรียน	15	10	3.17	32.67	+18.67
หลังเรียน	15	10	5.13	51.33	

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 51.33 และเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ 18.67

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์สูงกว่าก่อนเรียน เนื่องเพราะการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ช่วยเป็นเทคนิควิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้จดจำคำศัพท์พร้อมทั้งความหมาย และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ผู้เรียนได้อ่านออกเสียง สะกดคำ ท่องจำคำศัพท์ และใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ทั้งการเดาความหมายจากบริบท การใช้พจนานุกรม การเรียนรู้จากสื่อบัตรคำ/ภาพ การสอบถามเพื่อน/การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มหรือรายคู่ การเขียนและบันทึกคำศัพท์ลงในสมุด การสร้างบัตรเรียนรู้คำศัพท์ ตลอดจนการทดสอบความรู้คำศัพท์จากใบงานในชั้นเรียน นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้กลวิธีในการค้นหาความหมายของคำด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์อีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Schmitt (2000) ที่อธิบายว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษานั้น มักจะมีกลวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้คำศัพท์ให้ตนเอง มีการทบทวนและฝึกใช้คำศัพท์ในบริบทต่าง ๆ อยู่เสมอ ในทำนองเดียวกัน Gu and Johnson (1996) ได้อธิบายว่าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น จะมีกลวิธีการเรียนของตนเอง โดยเลือกเอากลวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้คำศัพท์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dakun & Gieve (2008) ที่พบว่าการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน การเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้และวัยของผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางภาษา ทั้งนี้ การเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ผู้เรียนยังได้บันทึกคำศัพท์ในแต่ละบทเรียนลงในแบบบันทึกคำศัพท์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น การให้ผู้เรียนบันทึกคำศัพท์ใหม่ที่ได้เรียนนั้น เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้คำศัพท์โดยการจัดรวบรวมให้เป็นระบบ ซึ่งการใช้กลวิธีอภิปญญา (Metacognitive Strategy) ควบคู่ไปกับกลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategy) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนด้วยการรวบรวมจัดระบบและเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และเกิดการเรียนรู้คำศัพท์อย่างต่อเนื่อง อันจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์ที่หลากหลายและครอบคลุมคำศัพท์เป้าหมายของบทเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ ชลิดา เจนนพกาญจน์ (2552) และสุวิมล มะลิวัลย์ (2553) ที่ใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ในการพัฒนาความรู้คำศัพท์ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความรู้คำศัพท์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ กรรณก ภู่อ่า (2555) ที่พบว่าผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้คำศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังจากได้รับการสอนด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์สูงกว่าก่อนเรียน โดยผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น เนื่องเพราะกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้คำศัพท์และพัฒนาความรู้คำศัพท์ของตนเอง ด้วยการเดาความหมายจากข้อความบริบทซึ่งเกี่ยวข้องกับการอ่าน ความรู้คำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการอ่านภาษาอังกฤษ ดังที่ สมุทร เชนเชาวนิช (2542) ได้กล่าวถึงบทบาทของคำศัพท์กับความเข้าใจในการอ่านไว้ว่า อุปสรรคที่สำคัญอันหนึ่งของการอ่านภาษาอังกฤษคือ อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่เข้าใจความหมายของคำที่อยู่ในข้อความ ความรู้คำศัพท์จึงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการอ่าน กล่าวคือผู้เรียนที่มีความรู้คำศัพท์ จะสามารถเข้าใจเรื่องราวหรือข้อความที่อ่านได้เป็นอย่างดี ในทำนองเดียวกัน การอ่านเป็น

การส่งเสริมการเรียนรู้และนำไปสู่การรับรู้คำศัพท์ และการอ่านยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่จากเรื่องที่อ่าน การเรียนรู้คำศัพท์ใหม่จากการอ่านทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยตรง และเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่แท้จริง (Krashen, 1987) การนำกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มาใช้ในการอ่านจึงทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของจตุพร เพชรแก้ว (2546) สุวิมล มะลิวัลย์ (2553) และ กรกนก ภู่อำ (2555) ที่ใช้ กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาเกี่ยวข้องกับเรื่อง/เนื้อหาที่สอน ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และภาระงาน/การประเมินผู้เรียน ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าวเพื่อกำหนดรายละเอียดของแผนการ จัดการเรียนการสอนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการ อ่านของผู้เรียน

2. ก่อนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านแต่ละเรื่อง ครูต้องมั่นใจว่า นักเรียนมีความรู้คำศัพท์และความสามารถในการใช้ภาษาอันเป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน (Prior Knowledge) เช่น การสอนเรื่อง Thailand Tour นักเรียนควรได้เรียนรู้คำศัพท์และการใช้ภาษาเกี่ยวกับ Vehicles, Transportation และ Places in Thailand มาแล้ว การสอนเรื่อง Vegetarian Diets นักเรียนควรได้เรียนรู้คำศัพท์ และการใช้ภาษาเกี่ยวกับ Vegetables and plant foods และ Daily Diets มาแล้ว เป็นต้น

3. การให้ภาระงานมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ โดยแบบฝึกทางภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ให้ผู้เรียนได้ใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้คำศัพท์ของเรื่อง ที่เรียน แบบฝึกทางภาษาจึงควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และไม่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน

4. กลวิธีวิเคราะห์และค้นหาคำ (Determination Strategies) เป็นกลวิธีที่พัฒนาความรู้คำศัพท์ของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์จากบริบท/ข้อความที่มีความหมาย ส่วนกลวิธีจำ (Memory Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสะกดคำและออกเสียงตาม และเกมค้นหาคำศัพท์

5. การใช้กลวิธีอภิปญญา (Metacognition Strategies) ครูต้องให้เวลาที่เพียงพอสำหรับผู้เรียน ในการ ฝึกฝนความรู้คำศัพท์ด้วยตนเองของผู้เรียน รวมถึงคอยกระตุ้นและช่วยชี้แนะหากผู้เรียนไม่สามารถหาคำตอบได้ด้วย ตนเอง

6. การใช้บัตรคำศัพท์และภาพช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น การใช้พจนานุกรมจำเป็นต่อการ เรียนรู้คำศัพท์ด้วยตนเองของผู้เรียน

7. การทำกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนกลุ่มอ่อนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากครูเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งทำให้นักเรียนกลุ่มอ่อนมีความมั่นใจในการเรียนรู้และเข้าใจความหมายคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาวิจัย เพื่อผู้เรียนจะได้ฝึกใช้กลวิธีการเรียนรู้คำ ศัพท์ที่หลากหลายและเลือกกลวิธีที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างถูกต้อง ควรมีการศึกษาวิจัยต่อเนื่องถึงความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียน ว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มีความรู้คำศัพท์ที่คงทนหรือไม่ อย่างไรก็ตามตลอดจนการศึกษาวิจัยการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการพูด ความสามารถในการเขียน ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรกนก ภู่อ่ำ. (2555). *การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช้าง.
- จตุพร เพชรแก้ว. (2546). *การใช้กลวิธีลิ้นซ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ความคงทนในการจำและความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนิดา เจนนพกาญจน์. (2552). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอนโดยกลวิธีลิ้นซ์ (LINCS STRATEGY)* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. (ม.ป.ป). *คู่มือครู ป.5 สอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558*. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมุทร เข็มชวนิช. (2542). *เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิมล มะลิวัลย์. (2553). *การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเข้าใจความหมายของศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (ม.ป.ป). *ชุดแม่บทมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางฯ: New Aha! English* ป.5. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- เอื้อมพร หลินเจริญ, สิริศักดิ์ อาจิชัย และ ภัรภา จันทร์อินทร์. (2552). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- Anderson, R. C. and Freebody, P. (1981). *Vocabulary Knowledge*. In Guthrie, J.T. (Ed.), *Comprehension and teaching: Research reviews*. Newark, DE: International Reading Association.
- Asgari, A. (2011). The Type of Vocabulary Learning Strategies Used by ESL Students in University Putra Malaysia. *English Language Teaching*, 4 (2), 84-90.
- Cook, V. (2001). *Second language learning and teaching*. 3rd ed. London: Arnold.
- Dakun, W. and Gieve, S. (2008). Learning environments and the use of vocabulary learning strategies: A Case study of Chinese learners. *Language Learning Journal*, 36(2), 175-191.
- Gu, P. Y. and Johnson, R. K. (1996). Vocabulary learning strategies and language learning outcomes. *Language Learning*, 46(4), 643-679.
- Hamzah, Mohd S. G. (2009). Vocabulary learning strategies of Iranian undergraduate EFL students and its relation of their vocabulary size. *European Journal of Social Sciences*, 11, 78-97.
- Krashen, Stephen D. (1987). *Principles and practices in second language acquisition*. New York, NY: Prentice-Hall.
- Marulis, L. M. and Neuman, S. B. (2010). The effect of vocabulary intervention on young children's words learning. California: Corwin Press.
- O'Brien, C. (2005). Modifying Learning Strategies for Classroom Success. *Teaching Exceptional Children Plus*, 1(3), 23-34.
- Oxford, R. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York: Newbury House.
- Schmitt, N. (1997). *Vocabulary learning strategies*. In N. Schmitt and M. McCarthy (Eds.), *Vocabulary : Description, Acquisition and Pedagogy*. (pp.207-208). Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wilkins, D. A. (1972). *Linguistics and language teaching*. London: Edward Arnold.

การวิเคราะห์ความผันแปรในหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1:
กรณีศึกษาในหัวข้อเรื่องความรู้สึกเชิงจำนวน

An Analysis of Variation in a First Grade Mathematics Textbook:
A Case Study in a Topic of Number Sense

ลือชา ลดาชาติ^{1*} และ ลฎาภา ลดาชาติ²

Luecha Ladachart and Ladapa Ladachart

^{1*}วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา (School of Education, University of Phayao)

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Faculty of Education, Chiang Mai University)

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอกรณีศึกษาการวิเคราะห์หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องความรู้สึกเชิงจำนวนด้วยมุมมองจากทฤษฎีความผันแปร ผลการวิเคราะห์เปิดเผยว่า หนังสือเรียนไม่ได้นำเสนอความผันแปรให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญของจำนวนตั้งแต่เริ่มต้น หากแต่นำเสนอความผันแปรในมิติอื่น ๆ ที่ไม่สำคัญหรือสำคัญน้อยกว่า แต่ในมุมมองของทฤษฎีความผันแปร นักเรียนควรได้ประสบการณ์กับความผันแปรของจำนวนก่อน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมองเห็นและเปรียบเทียบว่า แต่ละจำนวนมีความหมายอย่างไร และแตกต่างจากจำนวนอื่นอย่างไร บทความนี้เสนอว่า ความผันแปรควรเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพัฒนา ประเมิน และเลือกใช้หนังสือเรียน บทความนี้ยังเสนอแนะให้มีการวิเคราะห์ความผันแปรในหัวข้ออื่น ตลอดจนการวิจัยประสิทธิภาพของลำดับความผันแปรที่ปรากฏในหนังสือเรียนต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียน

คำสำคัญ : ความรู้สึกเชิงจำนวน, ทฤษฎีความผันแปร, ประถมศึกษา, หนังสือเรียนคณิตศาสตร์

Abstract

This article presents an analysis of a first-grade mathematics textbook in a topic of number sense using variation theory. The results reveal that the textbook does not present variation in a format that allows students to discern number as a critical aspect at the beginning, but variation in other aspects that are not critical or less important. But, on perspective of variation theory, students should experience variation in numbers first, so they can discern and contrast what each number means and how each number differs from the others. This article proposes that variation should be a criterion in developing, evaluating, choosing, and using textbooks. This article also suggests for

variation analyses in other topics as well as research on effectiveness of variation sequences that appear in textbooks on student learning of mathematics.

Keywords: Elementary, Mathematics Textbooks, Number Sense, Variation Theory

**Corresponding author, E-mail: ladachart@gmail.com*

บทนำ

การประเมินผลนักเรียนนานาชาติครั้งล่าสุด (PISA 2015) เปิดเผยว่า นักเรียนไทยมีความสามารถด้านคณิตศาสตร์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์และด้อยกว่าความสามารถเฉลี่ยของนักเรียนจากนานาประเทศ (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2016) ผลการประเมินนี้อาจไม่ใช่เรื่องที่น่าประหลาดใจ ทั้งนี้เพราะการประเมินเดียวกันหลายครั้งก่อนหน้านี้ (PISA 2000 – 2012) ตลอดจนการประเมินอื่น ๆ (เช่น TIMSS และ ONET) ก็ให้ผลที่คล้ายคลึงกัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี [สสวท.], 2558) สิ่งที่น่าสนใจมากกว่าคือ “อะไรเป็นสาเหตุที่จำกัดการพัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทย” จากการวิเคราะห์โดยการเทียบเคียงกับประเทศอื่น สุนีย์ คล้ายนิล (2546) พบข้อจำกัดในระบบการจัดการศึกษาไทยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรในโรงเรียนที่จำกัด หลักสูตรที่จัดสรรเวลาเรียนคณิตศาสตร์น้อย ครูหลายคนที่ไม่จบเอกคณิตศาสตร์ และภูมิหลังของนักเรียนที่ขาดการสนับสนุนจากครอบครัว นอกจากนี้ สสวท. (2558) รายงานด้วยว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายการใช้หนังสือเรียนในโรงเรียนก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของความถดถอยของคุณภาพการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ ดังข้อความที่ว่า:

“ก่อนปฏิรูปการศึกษา หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ของ สสวท. เป็นหนังสือที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน ... ภายหลังปฏิรูปการศึกษา ... กระทรวงศึกษาธิการ...เปลี่ยนนโยบายเรื่องหนังสือเรียน...โดยการอนุญาตให้ (โรงเรียน) ใช้หนังสือเรียนเล่มใดก็ได้ที่มีรายชื่อตามประกาศบัญชีรายชื่อหนังสือเรียน...ของกระทรวงฯ (ด้วยเหตุนี้) หนังสือเรียนที่ผลิตโดย สสวท. (จึง)มีส่วนแบ่ง(ทางการตลาด) และด้วยการแข่งขัน...ที่ (สสวท.) ผู้ผลิตทางการค้าไม่ได้ ... ภาคเอกชน(จึง)ได้รับส่วนแบ่งในตลาดสูงกว่า หนังสือเรียนที่ สสวท. พัฒนาขึ้นจึงเกือบไม่ถูกใช้ในโรงเรียนอีกต่อไป ทั้ง ๆ ที่หนังสือเรียนเหล่านี้ถูกพัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยความร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่ายจากหลายสถาบัน (ตลอดจนการทดลองใช้กับนักเรียนจริง) ... ด้วยเหตุที่โรงเรียนมักเลือกใช้หนังสือที่บริษัทเอกชนเป็นผู้ผลิตมากกว่า ... ความรับผิดชอบด้านการศึกษาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนได้อยู่ในมือของเอกชนเป็นส่วนใหญ่ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับรอง” (หน้าที่ 37-38)

ข้อสังเกตของ สสวท. มีความน่าสนใจ ทั้งนี้เพราะหนังสือเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียน หนังสือเรียนไม่เพียงแต่ขึ้นำการจัดการเรียนการสอนของครู (Gracin and Matic, 2016) หากยังเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ครูและนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์และสร้างความหมายร่วมกันในระหว่างการเรียนรู้ (Krainer, 1993) อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญอาจไม่ได้อยู่ที่ว่า “ใครควรหรือไม่ควรมีสิทธิได้ผลิตหนังสือเรียน” หากแต่เป็นคำถามเหล่านี้ที่สำคัญมากกว่า อาทิ “อะไรคือลักษณะของหนังสือเรียนที่มีคุณภาพ” “ผู้ผลิต (ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม) จะพัฒนาหนังสือเรียนที่มีคุณภาพได้อย่างไร” “ผู้ประเมิน (กระทรวงศึกษาธิการ) จะมีเกณฑ์อะไรในการประเมิน

คุณภาพของหนังสือเรียน” และ “ครูจะมีเกณฑ์อะไรในการเลือกใช้หนังสือเรียน” คำตอบของคำถามเหล่านี้อาจช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน ตลอดจนความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยให้ทัดเทียมนักเรียนจากนานาประเทศ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้น ป.1 ด้วยมุมมองทางทฤษฎีที่มีชื่อว่า “ทฤษฎีความผันแปร” (Variation theory) ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ในประเทศไทย ทฤษฎีนี้ถูกเลือกอย่างเจาะจงเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยจำนวนหนึ่ง (เช่น Gu, Huang, and Marton, 2004) เปิดเผยว่า ทฤษฎีความผันแปรสามารถอธิบายได้ดีว่า เหตุใดนักเรียนจากประเทศจีนจึงมีความสามารถด้านคณิตศาสตร์สูง (OECD, 2016) ทั้ง ๆ ที่นักเรียนเหล่านี้มักผ่านการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในลักษณะแบบดั้งเดิม ซึ่งครูยังคงมีบทบาทมากในการบรรยาย การสาธิตด้วยตัวอย่าง และการทำแบบฝึกหัด (Cai and Nie, 2007) การเรียนรู้เช่นนี้ “เหมือนจะ” ขัดแย้งกับทฤษฎีการเรียนรู้สรณนิยม (Constructivist theory of learning) ที่เน้นการส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์ของตนเอง (Simon, 1995) การวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีความผันแปรจึงอาจช่วยเปิดเผยมุมมองเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนและการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในประเทศไทย นอกเหนือแนวทางจากทฤษฎีการเรียนรู้สรณนิยมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี¹

ทฤษฎีความผันแปรเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากการวิจัย “ปรากฏการณ์ภาพ²” (Phenomenography) การวิจัยรูปแบบนี้เน้นหาคำตอบว่า ทำไมผู้เรียนบางคนจึงเรียนรู้บางเรื่องได้ดีกว่าผู้เรียนคนอื่น และทำไมผู้เรียนบางคนจึงล้มเหลวในการเรียนรู้บางเรื่อง โดยเฉพาะการเรียนรู้เรื่องใหม่ที่ตนเองไม่เคยประสบมาก่อน (Marton and Booth, 1997) ทฤษฎีสรณนิยมอาจอธิบายความสำเร็จในการเรียนรู้เรื่องใด ๆ โดยการระบุถึงความสามารถของผู้เรียนในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเรื่องใหม่ที่ตนเองกำลังเรียนรู้ (Von Glasersfeld, 1995) ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสติปัญญาของผู้เรียน แต่การวิจัยปรากฏการณ์ภาพให้อีกมุมมองหนึ่งว่า ความสำเร็จในการเรียนรู้เรื่องใด ๆ³ จะขึ้นอยู่กับว่า ผู้เรียนสามารถมองเห็นลักษณะสำคัญ⁴ของเรื่องนั้นหรือไม่ ดังนั้น ในมุมมองของการวิจัยปรากฏการณ์ภาพ การเรียนรู้จึงไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสติปัญญาของผู้เรียน แต่เป็นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการมองเห็นลักษณะสำคัญของสิ่งที่ตนเองกำลังเรียนรู้ ด้วยจุดเน้นอยู่ที่

¹ เนื้อหาในส่วนนี้มาจากบทความเรื่อง “ทฤษฎีความผันแปร: อีกมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้” (2560) ทั้งนี้เพื่อให้บทความวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ในตัวเอง

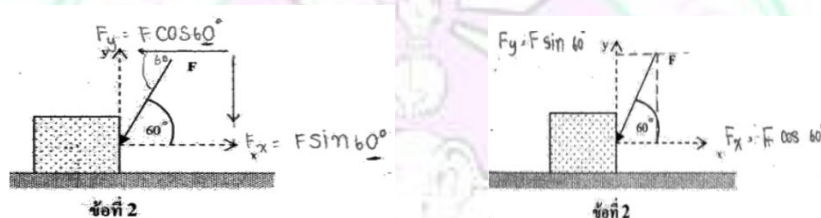
² ลือชา ลดาชาติ และ หวันบัสรี วาเต็ง (2555) ใช้คำว่า “ปรากฏการณ์ภาพ” แทนคำว่า “Phenomenography” ทั้งนี้เพราะคำว่า “Phenomenography” เป็นคำผสมระหว่าง “Phenomenon” ซึ่งหมายถึงปรากฏการณ์ และ “Graphy” ซึ่งหมายถึงการวาดภาพ

³ Marton and Booth (1997) เรียกสิ่งที่เป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ว่า “วัตถุแห่งการเรียนรู้” (Object of learning) แต่ในการวิจัยนี้ ผู้เขียนอาจใช้คำว่า “สิ่งที่เป้าหมายของการเรียนรู้” เป็นบางครั้ง เพื่อความชัดเจนในการสื่อความหมาย

⁴ ในที่นี้ การมองเห็นมาจากคำในภาษาอังกฤษที่ว่า “Discern” ส่วนลักษณะสำคัญมาจากคำว่า “Critical aspect”

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับวัตถุแห่งการเรียนรู้ คำว่า “การเรียนรู้” เพียงลำพังจึงไม่มีความหมาย การเรียนรู้ต้องเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างเสมอ

งานวิจัยบางเรื่องแสดงถึงบทบาทที่สำคัญของความสามารถในการมองเห็นลักษณะสำคัญของวัตถุแห่งการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น จากการศึกษาวิธีการแตกแรงของนักเรียนชั้น ม.4 จำนวน 17 คน ลือชา ลดาชาติ และ หวันบัสรี วาเต็ง (2555) สังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่ประสบและไม่ประสบความสำเร็จในการแตกแรง โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่แรงมีทิศเข้าหาวัตถุ ซึ่งแตกต่างไปจากสถานการณ์ที่แรงมีทิศออกจากวัตถุที่นักเรียนได้เรียนรู้มาก่อน ความแตกต่างนี้เป็นผลมาจากความสามารถในการมองเห็นลักษณะสำคัญหนึ่งในสถานการณ์การแตกแรง ซึ่งก็คือทิศของแรงเมื่อเทียบกับแกนอ้างอิง นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการแตกแรง (ซ้ายมือ) ตระหนักว่าแรงกระทำต่อวัตถุในทิศพุ่งเข้าหาแกนอ้างอิง เธอจึงย้ายแกนอ้างอิงไปยังด้านหางลูกศรที่แทนแรง พร้อมทั้งใส่หัวลูกศรเพื่อระบุทิศของแกนอ้างอิง เธอจึงแตกแรงได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการแตกแรง (ขวามือ) ไม่ได้ตระหนักถึงลักษณะสำคัญนี้ (ดังที่เธอไม่มีการกำหนดทิศของแกนอ้างอิง) ดังนั้น แม้เธอแตกแรงด้วยวิธีการเดียวกัน แต่ผลลัพธ์กลับไม่ถูกต้อง

ภาพที่ 1: การแตกแรงของนักเรียนที่ตระหนัก (ซ้าย) และไม่ตระหนัก (ขวา) ถึงลักษณะสำคัญของการแตกแรง

ความสามารถในการมองเห็นลักษณะสำคัญของเรื่องใด ๆ ก็เป็นเงื่อนไขจำเป็นของการเรียนรู้เรื่องนั้น (Marton and Booth, 1997) ในการที่ผู้เรียนจะมองเห็นลักษณะสำคัญใด ๆ ความผันแปรสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสำคัญนั้นกับลักษณะอื่น ๆ เป็นเงื่อนไขจำเป็น (Marton, 2015) ตัวอย่างเช่น หากนักเรียนจะเรียนรู้เรื่อง “สี่เหลี่ยม” นักเรียนต้องประสบกับความหลากหลายของสี่ (ความผันแปรของสี่) ไม่ว่าจะเป็นสีแดง สี่เหลี่ยม สี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือแม้กระทั่งไม่มีสี่ นักเรียนจึงจะมีโอกาสมองเห็นว่า สี่เหลี่ยมมีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากสี่อื่น ๆ อย่างไร แต่ในทางตรงกันข้าม หากนักเรียนประสบกับสี่เหลี่ยมอย่างเดียว นักเรียนคงไม่สามารถมองเห็นและรู้ว่า ลักษณะอะไรคือสี่เหลี่ยม Marton (2015) เรียกกระบวนการนี้ว่า การมองเห็นลักษณะสำคัญจากความแตกต่าง (Contrast) นอกจากนี้แล้ว นักเรียนยังต้องประสบกับความหลากหลายของสี่เหลี่ยม (ความผันแปรของสี่เหลี่ยม) เช่น สี่เหลี่ยมเข็ม สี่เหลี่ยมอ่อน และสี่เหลี่ยมสะท้อนแสง นักเรียนจึงจะมีโอกาสมองเห็นได้ว่า ลักษณะสำคัญอะไรทำให้สี่เหลี่ยมเป็นสี่เหลี่ยม Marton (2015) เรียกกระบวนการนี้ว่า “การมองเห็นลักษณะสำคัญจากความเหมือน” (Generalization) ด้วยมุมมองนี้ ความผันแปรรูปแบบต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นลักษณะสำคัญ(และลักษณะไม่สำคัญ)ของวัตถุแห่งการเรียนรู้

ความผันแปรสามารถช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นลักษณะสำคัญ(และลักษณะไม่สำคัญ)ของวัตถุแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น การวิเคราะห์รูปแบบของความผันแปรในสถานการณ์ใด ๆ จึงสามารถบ่งบอกได้ว่า ผู้เรียนจะมีโอกาสมองเห็นและเรียนรู้ลักษณะสำคัญในสถานการณ์นั้นได้หรือไม่ หัวใจของทฤษฎีความผันแปรคือการจัดสถานการณ์หรือเงื่อนไขให้ผู้เรียนได้ประสบกับความผันแปรอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสังเกต ตระหนัก และแยกแยะลักษณะ

สำคัญออกจากลักษณะที่ไม่สำคัญ เนื่องจากวัตถุแห่งการเรียนรู้ใด ๆ อาจมีลักษณะสำคัญได้มากกว่า 1 ลักษณะ นักเรียนจึงต้องมองเห็นทุกลักษณะสำคัญของสิ่งนั้นในเวลาเดียวกัน และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสำคัญเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจของสิ่งนั้นอย่างสมบูรณ์ Marton (2015) เรียกกระบวนการนี้ว่า “การนำลักษณะสำคัญทั้งหมดมาพิจารณาพร้อมกัน” (Fusion) ในการนี้ ลักษณะไม่สำคัญใด ๆ จะถูกละทิ้งหรือมองข้ามไป ปัญหาที่ผู้เรียนทั่วไปมักประสบในการเรียนรู้เรื่องใด ๆ คือว่า สถานการณ์การเรียนรู้มักมีความผันแปรที่ไม่เป็นระบบและไม่ครบถ้วน ผู้เรียนจึงไม่สามารถมองเห็นลักษณะสำคัญทั้งหมด และไม่ได้นำลักษณะสำคัญเหล่านั้นมาพิจารณาพร้อมกัน

Marton, Runesson, and Tsui (2004: 21) เรียกจำนวนมิติ (จำนวนลักษณะสำคัญของวัตถุแห่งการเรียนรู้) ในสถานการณ์การเรียนรู้ใด ๆ ว่า “พื้นที่แห่งการเรียนรู้” (Space of learning) หากสถานการณ์นั้นมีความผันแปรที่ครบถ้วนทุกมิติ ผู้เรียนก็มีโอกาสที่จะมองเห็นลักษณะสำคัญทั้งหมด และนำลักษณะสำคัญเหล่านั้นมาพิจารณาพร้อมกัน เพื่อพัฒนาเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้อย่างสมบูรณ์ แต่หากสถานการณ์นั้นขาดความผันแปรบางมิติ ผู้เรียนก็ขาดโอกาสที่จะมองเห็นบางลักษณะสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนั้น อย่างไรก็ตาม ความผันแปรครบถ้วนทุกมิติไม่ได้รับประกันว่า ผู้เรียนจะต้องมองเห็นลักษณะสำคัญทั้งหมดและเรียนรู้เรื่องนั้นได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ผู้เรียนจะให้ความสนใจไปที่ลักษณะสำคัญเหล่านั้นหรือไม่ ความจริงคือว่า แม้ลักษณะสำคัญหนึ่งปรากฏอยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ แต่ผู้เรียนบางคนอาจจะเลยหรือมองข้ามบางลักษณะสำคัญได้เช่นกัน การมีความผันแปรครบถ้วนทุกมิติเป็นเพียงเงื่อนไขเบื้องต้นที่สถานการณ์การเรียนรู้ใด ๆ จำเป็นต้องมี ทั้งนี้เพื่อรับประกันว่า การมองเห็นลักษณะสำคัญเหล่านั้นมี “โอกาส” ที่ผู้เรียนจะมองเห็นได้

เนื่องจากหนังสือเรียนคณิตศาสตร์มักเป็นสิ่งที่ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นตัวอย่างแบบฝึกหัด หรือการบ้าน (Gracin and Matic, 2016) ดังนั้น หนังสือเรียนจึงเป็นสิ่งที่สร้างสถานการณ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้กับนักเรียน ด้วยมุมมองจากทฤษฎีความผันแปร หนังสือเรียนจึงควรนำเสนอตัวอย่างและแบบฝึกหัดที่มีความผันแปรอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญของวัตถุแห่งการเรียนรู้ได้ งานวิจัยหลายเรื่องจึงมุ่งวิเคราะห์ความผันแปรที่ปรากฏในหนังสือเรียนและการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ตัวอย่างเช่น Sun (2011; 2013) พบว่า หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ของประเทศจีนมีความผันแปรที่เป็นระบบมากกว่าหนังสือเรียนของประเทศทางซีกโลกตะวันตก (เช่น สหรัฐอเมริกา และโปรตุเกส) ซึ่งทำให้นักเรียนจากประเทศจีนพัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ที่โดดเด่นกว่านักเรียนจากประเทศอื่น (Kullberg, Kempe, and Marton, 2017; Pang, Marton, Bao, & Ki, 2016; Gu et al., 2004; Sun, 2013) แต่การวิเคราะห์เช่นนี้ยังไม่ปรากฏในประเทศไทย ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ด้วยทฤษฎีความผันแปร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนและการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ด้วยจำนวนหนังสือเรียนคณิตศาสตร์มีจำนวนมากและหลากหลาย ทั้งในแง่ของผู้ผลิตและระดับชั้น ในการนี้ ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ “หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” ของ สสวท. (2554) สาเหตุของการเลือกหนังสือเรียนของ สสวท. คือว่า สสวท. เป็นหน่วยหลักที่ทำหน้าที่ผลิตหนังสือเรียนคณิตศาสตร์มาอย่างยาวนาน ดังนั้น สสวท. จึงมีประสบการณ์ในการผลิตหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นแนวทางให้กับผู้ผลิตรายอื่นได้ นอกจากนี้ สสวท. ได้มีการเผยแพร่หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นต่าง ๆ ในเว็บไซต์

(<http://www.scimath.org/math-ebook>) ซึ่งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้วิจัยสามารถเข้าถึงได้ง่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย สาเหตุของการเลือกหนังสือเรียนในชั้น ป.1 คือว่า ป.1 เป็นระดับชั้นแรกที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) ได้ระบุตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่า อะไรคือวัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้ในแต่ละบทของหนังสือเรียน อะไรคือลักษณะสำคัญของวัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้ และความผันแปรที่เน้นลักษณะสำคัญนั้นควรเป็นอย่างไร

เนื่องจากหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้น ป.1 ของ สสวท. (2554) มีเนื้อหาที่ครอบคลุมตัวชี้วัดทั้งหมดในระดับชั้น ป.1 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) หนังสือเรียนเล่มนี้จึงมีทั้งสิ้น 14 บท (รวม 294 หน้า เฉพาะเนื้อหา 281 หน้า) ดังตารางที่ 1 แต่ละบทมีการระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (วัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้) ไว้อย่างชัดเจน ในการนี้ เพื่อให้การวิจัยนี้มีขอบเขตที่ชัดเจนและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาบางส่วนในบทที่ 1 ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเชิงจำนวน (Number sense) ตั้งแต่ 1-5 อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้แนวคิดทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ด้วยข้อจำกัดนี้ ผลการวิเคราะห์จึงไม่ครอบคลุมเนื้อหาอื่น ๆ ในหนังสือเรียนเล่มนี้ ไม่ครอบคลุมหนังสือเรียนเล่มอื่น ๆ ของ สสวท. และไม่ครอบคลุมหนังสือเรียนจากผู้ผลิตรายอื่น ๆ หากแต่ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้จะเป็นแนวทางการใช้ทฤษฎีความผันแปรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 1 โครงสร้างของหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้น ป.1 ของ สสวท. (2554)

บทที่	เนื้อหา	จำนวนหน้า
1	จำนวนนับ 1 ถึง 5 และ 0	24
2	จำนวนนับ 6 ถึง 9	20
3	การบวกจำนวนสองจำนวนที่ผลบวกไม่เกิน 9	28
4	การลบจำนวนสองจำนวนที่ตัวตั้งไม่เกิน 9	32
5	จำนวนนับ 10 ถึง 20	18
6	การบวกและการลบจำนวนที่ผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 20	40
7	การวัดความยาว	18
8	การชั่ง	8
9	การตวง	8
10	จำนวนนับ 21 ถึง 100	26
11	รูปเรขาคณิต	16
12	เวลา	10
13	การบวกและการลบจำนวนที่ผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100	22
14	การบวกลบระคน	10

คำถามวิจัย

1. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้น ป.1 ของ สสวท. มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกเชิงจำนวน 1-5 อย่างไร
2. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกเชิงจำนวน 1-5 มีความผันแปรอย่างเป็นระบบหรือไม่ และอย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษา (Case study) ซึ่งเน้นการศึกษากรณีที่ผู้วิจัยให้ความสนใจเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเปิดประเด็นของการวิจัยในอนาคต (Yin, 2014) ข้อมูลคือเนื้อหาในหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ชั้น ป.1 ของ สสวท. (2554) เกี่ยวกับความรู้สึกเชิงจำนวน 1-5 ในการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหา ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการพิจารณาตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) ทั้งนี้เพื่อเทียบเคียงกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนกับตัวชี้วัดในระดับชั้น ป.1 จากการพิจารณาเบื้องต้น เนื้อหาในบทที่ 1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด ค 1.1 ป.1/1 ที่กำหนดให้นักเรียน “เขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทย ... แสดงปริมาณของสิ่งของหรือจำนวนนับที่ไม่เกิน 100 ...” อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดนี้มีหลายวัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้สึกเชิงจำนวน การใช้สัญลักษณ์แทนจำนวน และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แทนจำนวน แต่เนื้อหาในบทนี้ถูกจำกัดอยู่ที่ “นักเรียนสามารถเขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทย (เพื่อ)แสดงจำนวนหนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า” ตลอดจน “เปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนนับไม่เกินห้า” (สสวท, 2554: 1) ในการนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์เฉพาะวัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้เรื่อง “ความรู้สึกเชิงจำนวน 1-5” จากนั้น ผู้วิจัยจึงระบุลักษณะสำคัญของวัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้นี้ ทั้งนี้เพื่อพิจารณารูปแบบของความผันแปรที่จะช่วยให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญนั้นได้ง่ายขึ้น

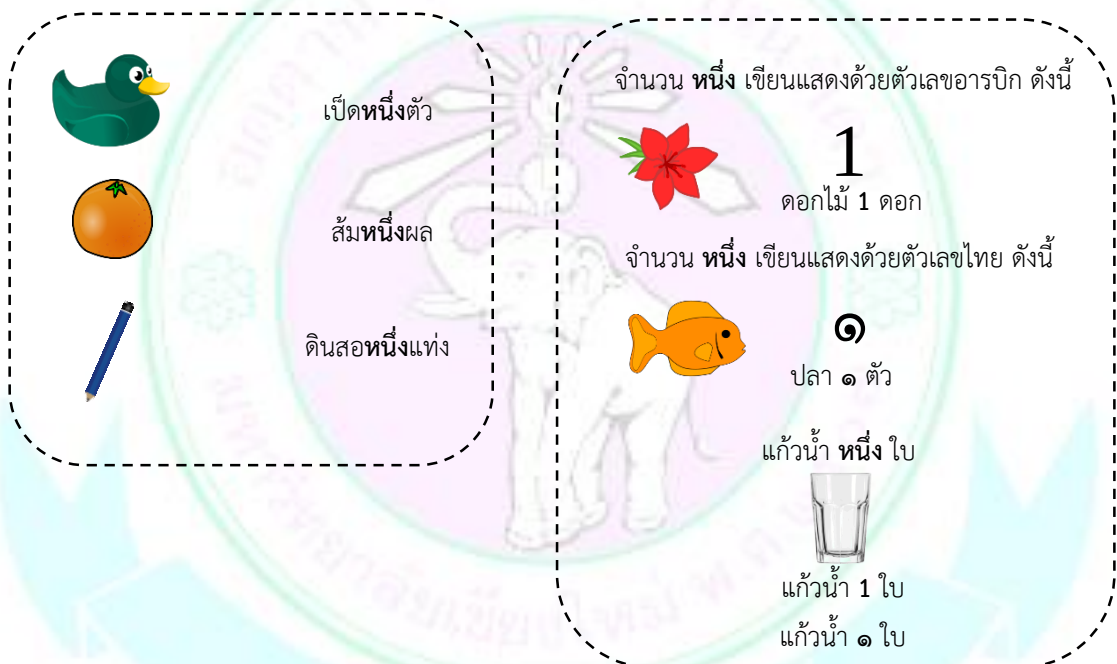
ผลการวิจัย

หลังจากการระบุวัตถุประสงค์ไว้ในหน้าที่ 1 ว่า “เมื่อจบบทนี้แล้ว “นักเรียนสามารถเขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทย (เพื่อ)แสดงจำนวนหนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า” ตลอดจน “เปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนนับไม่เกินห้า” ลำดับการนำเสนอเนื้อหาคือการนำเสนอจำนวนแต่ละจำนวน ตั้งแต่หนึ่ง สอง สาม สี่ และห้า ตามลำดับ โดยลำดับการนำเสนอสัญลักษณ์แทนจำนวนจะเริ่มต้นจากตัวอักษร (หนึ่ง) เลขฮินดูอารบิก (1) และเลขไทย (๑) ตามลำดับ ตัวอย่างเช่น ในหน้าที่ 2 หนังสือเรียนนำเสนอภาพและข้อความระบุว่า “เปิดหนึ่งตัว” “ส้มหนึ่งผล” และ “ดินสอหนึ่งแท่ง” ซึ่งมีการเน้นคำว่า “หนึ่ง” ด้วยตัวหนา จากนั้น ในหน้าที่ 3 หนังสือนำเสนอภาพดอกไม้หนึ่งดอก พร้อมกับตัวเลขฮินดูอารบิก (1) และภาพปลาหนึ่งตัวพร้อมกับตัวเลขไทย (๑) ซึ่งมีการเน้นคำว่า “หนึ่ง” ตัวเลข 1 (ฮินดูอารบิก) และตัวเลข ๑ (ไทย) ด้วยตัวหนาเช่นเดียวกัน การนำเสนอจะเป็นไปในรูปแบบนี้สำหรับจำนวน 2 3 4 และ 5 ด้วยเช่นกัน ดังภาพตัวอย่างในภาพที่ 2

⁵ เพื่อความกระชับในการนำเสนอในบทความนี้ ผู้วิจัยขอละการนำเสนอจำนวนศูนย์ ซึ่งหนังสือเรียนนำเสนอ หลังจากการนำเสนอจำนวนหนึ่งถึงจำนวนห้าแล้ว

⁶ เพื่อความกระชับในการนำเสนอในบทความนี้ ผู้วิจัยขอละการนำเสนอจำนวนศูนย์ ซึ่งหนังสือเรียนนำเสนอ หลังจากการนำเสนอจำนวนหนึ่งถึงจำนวนห้าแล้ว

การนำเสนอด้วยรูปแบบนี้มีความผันแปรอย่างเป็นระบบแฝงอยู่ในหน้าที่ 2 (ภาพที่ 2 ซ้ายมือ) นักเรียนจะได้เห็นความผันแปรของสิ่งต่าง ๆ (เปิด ส้ม และดินสอ) ในขณะที่จำนวน “หนึ่ง” ไม่ผันแปร อย่างไรก็ตาม ความผันแปรของสิ่งต่าง ๆ ยังทำให้เกิดความผันแปรของหน่วยของสิ่งเหล่านั้นด้วย (ตัว ผล และแท่ง) ความผันแปรเช่นนี้อาจช่วยให้นักเรียนมองเห็นลักษณะร่วมของจำนวนหนึ่ง (นั่นคือการมองเห็นลักษณะสำคัญจากความเหมือน) อย่างไรก็ตาม นักเรียนอาจประสบปัญหาในการทำความเข้าใจว่า “จำนวนหนึ่ง” คืออะไร ทั้งนี้เพราะภายในหน้านี้ นักเรียนยังไม่มีโอกาสได้มองเห็นจำนวนอื่น (2 3 4 และ 5) ในมุมมองของทฤษฎีความผันแปร Marton and Pang (2013: 25) กล่าวว่า “ไม่มีเด็กคนไหนสามารถเรียนรู้ว่า สุนัขเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง โดยปราศจาก(การมองเห็น)สัตว์อื่น ... ความคิดเกี่ยวกับสุนัขเกิดจาก(ประสบการณ์)ว่า มันแตกต่างจากสัตว์อื่นอย่างไร” แต่ด้วยความผันแปรที่ปรากฏในหน้าที่ 2 นักเรียนจึงยังขาดโอกาสในการมองเห็นและเปรียบเทียบว่า จำนวนหนึ่งแตกต่างจากจำนวนอื่นอย่างไร ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่มีจำนวนอื่นใดเพื่อเปรียบเทียบกับจำนวนหนึ่ง

ภาพที่ 2: การนำเสนอ “จำนวนหนึ่ง” ในหนังสือเรียน (หน้าที่ 2 ซ้ายมือ และหน้าที่ 3 ขวามือ)

ในหน้าที่ 3 (ภาพที่ 2 ขวามือ) จำนวนหนึ่งยังคงถูกกำหนดให้ไม่ผันแปร แต่นักเรียนจะได้เห็นความผันแปรในมิติอื่น ๆ ได้แก่ ความผันแปรของสัญลักษณ์ที่แทนจำนวนหนึ่ง (หนึ่ง 1 และ ๑) ความผันแปรของสิ่งของ (ดอกไม้ ปลา และแก้วน้ำ) และความผันแปรของหน่วยของสิ่งของเหล่านั้น (ดอก ตัว และใบ) เนื่องจากความผันแปรเหล่านี้เกิดขึ้นพร้อมกัน ในขณะที่ความผันแปรในหน้าที่ 2 อาจยังไม่ชัดเจนเพียงพอให้นักเรียนมองเห็นว่า จำนวนหนึ่งเป็นอย่างไร และแตกต่างจากจำนวนอื่นอย่างไร การประสมกับความผันแปรในมิติเพิ่มเติมเหล่านี้พร้อมกัน (อย่างน้อย 3 มิติ) อาจทำให้นักเรียนเกิดความสับสนได้ว่า อะไรคือลักษณะสำคัญในความผันแปรเหล่านี้ (ชนิดของสิ่งของ หน่วยของสิ่งของ หรือสัญลักษณ์) ด้วยเหตุนี้ แม้หน้าที่ 2 และหน้าที่ 3 ของหนังสือเรียนมีความผันแปรอย่างเป็นระบบ (ไม่ว่าจะโดย

ความตั้งใจหรือไม่) แต่การนำเสนอความผันแปรเช่นนี้ยังไม่เพียงพอให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญของจำนวนได้โดยง่าย

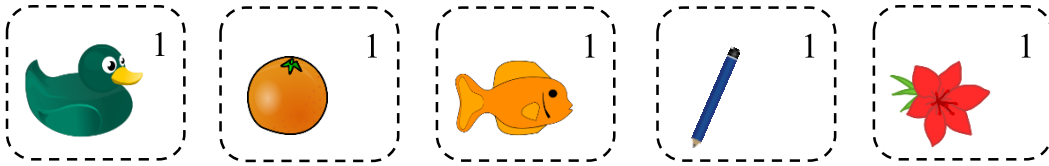
ในมุมมองของทฤษฎีความผันแปร หากนักเรียนจะเข้าใจว่า จำนวนหนึ่งเป็นอย่างไร นักเรียนต้องมีโอกาสได้เห็นจำนวนอื่นด้วย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะจำนวนหนึ่งออกจากจำนวนอื่น (นั่นคือการมองเห็นลักษณะสำคัญจากความแตกต่าง) ในการนี้ งานวิจัยของ Guo and Pang (2011) ให้ข้อเสนอแนะว่า การนำเสนอความผันแปรเพื่อให้นักเรียนเห็นลักษณะสำคัญที่ละลักษณะอาจเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีประสบการณ์เดิมน้อย (เช่น นักเรียนชั้น ป.1) ดังนั้น ลักษณะอื่นที่ไม่ใช่ลักษณะสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพที่แทนจำนวน (เช่น เป็ด ส้ม และดินสอ) และรูปแบบสัญลักษณ์ที่แทนจำนวน (1 และหนึ่ง) ยังไม่ควรผันแปร ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญของจำนวนได้ง่ายขึ้น ภาพที่ 3 แสดงการนำเสนอความผันแปรที่จะช่วยให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญของจำนวนได้ง่ายขึ้น ในภาพนี้ นักเรียนจะได้พบกับความผันแปรของจำนวน ท่ามกลางความไม่ผันแปรของลักษณะอื่น ๆ (สิ่งของที่แสดงจำนวนคือไก่เหมือนกันทั้งหมด) ในขณะเดียวกัน ลักษณะไม่สำคัญอื่น ๆ เช่น หน่วยของสิ่งของและสัญลักษณ์ที่แทนจำนวน⁷ จะยังไม่ปรากฏในขณะนี้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเห็นลักษณะสำคัญซึ่งเป็นความแตกต่างของจำนวนก่อน

ภาพที่ 3: ความผันแปรของลักษณะสำคัญ (จำนวน)

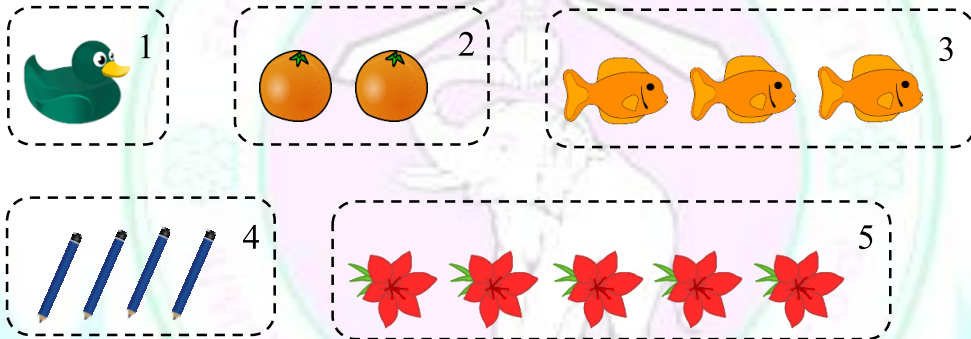
⁷ผู้วิจัยไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอว่า ผู้เรียนต้องรู้จักตัวเลขฮินดูอารบิกก่อนสัญลักษณ์อื่น ๆ ผู้เขียนเพียงนำเสนอว่า นักเรียนต้องมองเห็นความแตกต่างของจำนวนก่อน ซึ่งอาจปรากฏในรูปของตัวอักษร ตัวเลขฮินดูอารบิก หรือตัวเลขไทย (อย่างใดอย่างหนึ่ง) แล้วนักเรียนค่อยเรียนรู้เกี่ยวกับความผันแปรของสัญลักษณ์ในภายหลัง

เมื่อนักเรียนเริ่มมองเห็นลักษณะสำคัญจากจำนวนที่ผันแปรในภาพที่ 3 แล้ว นักเรียนจึงควรได้ประสบการณ์กับความผันแปรที่จะช่วยให้นักเรียนเห็นลักษณะร่วมของแต่ละจำนวน ดังภาพที่ 4

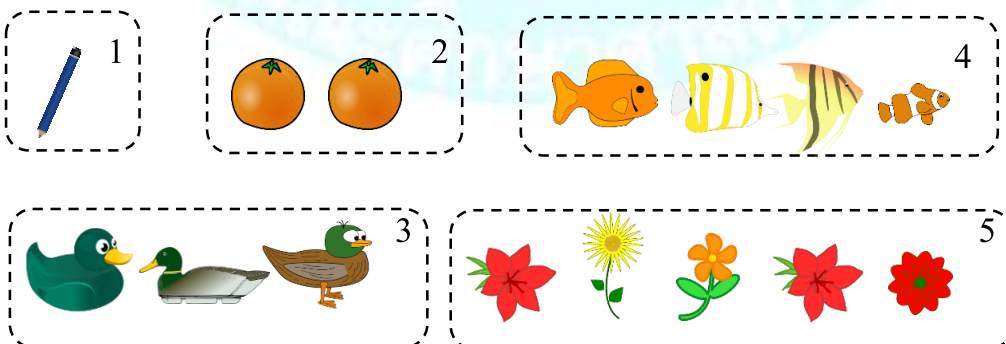
ภาพที่ 4: ความผันแปรของลักษณะไม่สำคัญ (สิ่งของ)

ในการนี้ นักเรียนจะมองเห็นได้ง่ายขึ้นว่า สิ่งของต่าง ๆ สามารถมีจำนวนหนึ่งได้ ดังนั้น จำนวนหนึ่งจึงเป็นลักษณะที่ไม่ขึ้นกับชนิดของสิ่งของ นักเรียนควรได้ประสบการณ์กับความผันแปรเช่นนี้ในกรณีของจำนวนอื่น ๆ (จำนวนสอง จำนวนสาม จำนวนสี่ และจำนวนห้า) ด้วยเช่นกัน จากนั้น เมื่อนักเรียนมองเห็นลักษณะไม่สำคัญแล้วว่า จำนวนไม่ขึ้นกับชนิดของสิ่งของ นักเรียนจึงค่อยประสบการณ์ความผันแปรในมิติที่หลากหลายมากขึ้น ดังภาพที่ 5 ซึ่งมีทั้งความผันแปรของจำนวน (หนึ่ง สอง สาม สี่ และห้า) และความผันแปรของสิ่งของ (เป็ด ส้ม ปลา ดินสอ และดอกไม้) พร้อมกัน

ภาพที่ 5: ความผันแปร 2 มิติ

ในการนี้ นักเรียนจะได้แยกแยะว่า อะไรคือลักษณะสำคัญของจำนวน และอะไรคือลักษณะไม่สำคัญของจำนวน ก่อนที่นักเรียนจะประสบการณ์ความผันแปรในมิติที่ซับซ้อนขึ้นไปอีก ดังภาพที่ 6 ซึ่งมีลักษณะไม่สำคัญอื่นเพิ่มเข้ามา โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้ว่า จำนวนของดอกไม้ไม่ขึ้นอยู่กับว่า ดอกไม้จะมีสีอะไร ขนาดเท่าไร หรือรูปร่างอะไร (จำนวนของสิ่งของอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน)

ภาพที่ 6: ความผันแปรมากกว่า 2 มิติ

เมื่อนักเรียนมองเห็นและเข้าใจจำนวนแล้ว นักเรียนจึงค่อยเรียนรู้ว่า สัญลักษณ์ต่าง ๆ สามารถแทนจำนวนเดียวกันได้ต่อไป ด้วยการนำเสนอความผันแปรที่เป็นระบบเช่นนี้ นักเรียนจึงมีโอกาสมากขึ้นที่จะมองเห็นจำนวนเป็นลักษณะสำคัญ แต่ละจำนวนหมายความว่าอย่างไร และลักษณะอะไรที่ไม่เกี่ยวข้องกับจำนวน

บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากคำถามวิจัยข้อที่ 1 และ 2 ผลการวิเคราะห์เปิดเผยว่า หนังสือเรียนเล่มนี้มีการนำเสนอเนื้อหาโดยการให้นักเรียนประสพกับจำนวนที่ละจำนวน (1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ) และในการนำเสนอแต่ละจำนวน นักเรียนจะได้ประสพกับความผันแปรของสิ่งของ (เป็น ส้ม และดินสอ) และความผันแปรของหน่วยของสิ่งของ (ตัว ผล และแท่ง) พร้อมกัน ซึ่งตามมาด้วยความผันแปรของสัญลักษณ์ที่แทนจำนวน (หนึ่ง 1 และ ๑) ก่อนที่นักเรียนจะได้ประสพกับความผันแปรของจำนวน (1 2 3 4 และ 5) ในตอนท้ายของบทเรียน ในมุมมองของทฤษฎีความผันแปร การนำเสนอความผันแปรเช่นนี้อาจไม่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเชิงจำนวนได้โดยง่าย ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้ประสพกับจำนวนที่ละจำนวน ซึ่งไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปรียบเทียบว่า แต่ละจำนวนต่างกันอย่างไร และอะไรคือลักษณะสำคัญของแต่ละจำนวน ดังนั้น หากสาระสำคัญของบทเรียนนี้คือความรู้สึกเชิงจำนวน ความผันแปรของจำนวนจำเป็นต้องปรากฏตั้งแต่แรก (ดังภาพที่ 3) ในขณะที่ความผันแปรในมิติอื่น ๆ (ชนิดของสิ่งของ หน่วยของสิ่งของ และสัญลักษณ์ของจำนวน) ยังไม่ควรปรากฏ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญ (จำนวน) นั้นได้ง่ายขึ้น เมื่อนักเรียนมองเห็นลักษณะสำคัญนี้แล้ว บทเรียนจึงค่อยนำเสนอความผันแปรในมิติอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นลักษณะที่ไม่สำคัญกับจำนวน (ชนิดของสิ่งของ หน่วยของสิ่งของ และสัญลักษณ์ของจำนวน)

เนื่องจากการนำเสนอความผันแปรในรูปแบบที่แตกต่างกันสามารถส่งผลต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Guo and Pang, 2011) งานวิจัยในอนาคตจึงควรมีการศึกษาว่า การนำเสนอความผันแปรในรูปแบบที่แตกต่างกัน (ระหว่างการนำเสนอตามที่ปรากฏในหนังสือเรียน กับการนำเสนอตามข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์นี้) จะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้สึกเชิงจำนวนของนักเรียนหรือไม่และอย่างไร ตลอดจนการวิเคราะห์ความผันแปรในเนื้อหาอื่น ๆ ในหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ งานวิจัยเช่นนี้อาจช่วยพัฒนาคุณภาพของหนังสือเรียนและการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์หนังสือเรียนและการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในประเทศจีน ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นในระดับนานาชาติ (OECD, 2016) เปิดเผยว่า ความผันแปรเป็นกุญแจสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จนี้ (Gu et al., 2004) ดังนั้น ความผันแปรควรเป็นเกณฑ์หนึ่งที่ทั้งผู้ผลิต ผู้ประเมิน ผู้รับรอง และผู้ใช้ควรพิจารณาในการพัฒนา อนุญาต และเลือกใช้หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ลือชา ลดาชาติ และ ลฎาภา ลดาชาติ. (2560). ทฤษฎีความผันแปร: อีกมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 1(2), 37-51.
- ลือชา ลดาชาติ และ หวันบัสรี วาเต็ง. (2555). วิธีการตรวจแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: การวิจัยปรากฏการณ์ภาพ. *วารสารสงขลานครินทร์ (ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์)*, 18(2), 193-226.

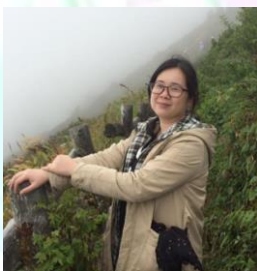
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของ สกสศ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *การศึกษาคณิตศาสตร์ในระดับโรงเรียนไทย: การพัฒนา – ผลกระทบ -ภาวะถดถอยในปัจจุบัน*. เข้าถึงจาก <https://library.ipst.ac.th/handle/ipst/958>.
- สุนีย์ คล้ายนิล. (2546). คณิตศาสตร์ไทยไม่เข้มแข็ง: เพราะอะไร (ตอนที่ 2). *นิตยสาร สสวท.*, 31(126), 3-12.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Cai, J. and Nie, B. (2007). Problem Solving in Chinese Mathematics Education: Research and Practice. *ZDM Math Educ*, 39(5), 459-473.
- Gracin, D. G. and Matic, L. J. (2016). The Role of Mathematics Textbooks in Lower Secondary Education in Croatia: An Empirical Study. *Math Educ*, 16(2), 31-58.
- Gu, L., Huang, R., and Marton, F. (2004). *Teaching with Variation: A Chinese Way of Promoting Effective Mathematics Learning*. In F. Lianghuo, W. Ngai-Ying, C. Jinfa, & L. Shiqi (Eds.). *How Chinese Learn Mathematics: Perspectives from Insiders*. (pp. 309-347). New Jersey: World Scientific.
- Guo, J. and Pang, M. F. (2011). Learning a Mathematics Concept from Comparing Examples: The Importance of Variation and Prior Knowledge. *Eur J Psychol Educ*, 26(4), 495-525.
- Krainer, K. (1993). Powerful Tasks: A Contribution to a High Level of Acting and Reflecting in Mathematics Instruction. *Educ Stud Math*, 24(1), 65-93.
- Kullberg, A., Kempe, U. R., and Marton, F. (2017). What is Made Possible to Learn When Using the Variation Theory of Learning in Teaching Mathematics?. *ZDM Math Educ*, 49, 559-569.
- Marton, F. (2015). *Necessary Conditions of Learning*. New York: Routledge Falmer.
- Marton, F. and Booth, S. (1997). *Learning and Awareness*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Marton, F., Runesson, U., and Tsui, A. B. (2014). *The Space of Learning*. In F. Marton and A. B. M. Tsui. (Eds.). *Classroom Discourse and the Space of Learning*. (pp. 3-40). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2016). *PISA 2015: Results in Focus*. Retrieved from <http://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>.
- Pang, M. F., Marton, F., Bao, J., and Ki, W. W. (2016). Teaching to Add Three-Digit Numbers in Hong Kong and Shanghai: Illustration of Differences in the Systematic Use of Variation and Invariance. *ZDM Math Educ*, 48(4), 455-470.
- Simon, M. A. (1995). Reconstructing Mathematics Pedagogy: From a Constructivist Perspective. *J Res Math Educ*, 26(2), 114-145.

- Sun, X. (2011). "Variation Problems" and Their Roles in the Topic of Fraction Division in Chinese Mathematics Textbook Examples. *Educ Stud Math*, 76(1), 65-85.
- Sun, X. (2013). *The Fundamental Idea of Mathematical Task Design in China: Origin and Development*. Retrieved from http://www.mathunion.org/fileadmin/ICMI/files/text_chinese_variation_theory-final-1.pdf
- Von Glasersfeld, E. (1995). *Radical Constructivism: A Way of Knowing and Learning*. New York: Routledge Falmer.
- Yin, R. K. (2014). *Case Study Research: Design and Methods*. California: SAGE Publications.

ประวัติผู้เขียนบทความ

อาจารย์ ดร. ลือชา ลดาชาติ จบการศึกษาปริญญาเอก จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพ และธรรมชาติของวิทยาศาสตร์

อาจารย์ ดร. ลฎาภา ลดาชาติ จบการศึกษาปริญญาเอก จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ การผลิตและพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ และธรรมชาติของวิทยาศาสตร์

ตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร

Indicators of Code of Professional Ethics for Teachers in Basic Education Schools Under office of The Basic Education Commission in Bangkok Metropolis

สัจจานนท์ คชนทร์พนาไพร^{1*} สุธาสิณี แสงมุกดา² และ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง³

Sajakarn Kachenpanaprai, Suthasinee Sangmookda and Samrit Kangpheng

^{1*} คุษภูษบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(Doctor of Education Program in Education Administration, Mahamakul Buddhist University)

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(Lecturer in Graduate Education Program in Educational Administration, Mahamakul Buddhist University)

³ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Professor External expert)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) พัฒนาตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดประเมินค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อถือ 0.969 จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 830 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิงโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และโปรแกรมลิสเรล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าไค- สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 24.26 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 26 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.56 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.00 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 และแนวทางการส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างเจตคติที่ดี ความตระหนักและเข้าใจในวิธีการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพและการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้ครูรู้และเข้าใจข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู 3) การฝึกปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู

คำสำคัญ : จรรยาบรรณวิชาชีพครู, ตัวบ่งชี้, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

The research objectives were to 1) study main factors, sub-factors, and indicators of the code of professional ethics for teachers, 2) develop the indicators, 3) examine the fitness-of-fit of the developed measurement model with empirical data, and 4) explore suggestions to promote practice according to the code for teachers in basic education schools under Office of the Basic Education Commission in Bangkok. Data were collected by a 5-level rating scale with 0.969 reliability from the sample derived with multi-stage sampling from 830 teachers under the OBEC in Bangkok. The data were analyzed with descriptive and referential statistics with statistical software package and Confirmatory Factor Analysis (CFA) with Lisrel program. The results are the following. The code comprises 5 factors and 15 indicators. The developed structural equation model of the code of professional ethics for teachers in basic education schools under OBEC in Bangkok is congruent with empirical data with Chi-square (χ^2) = 24.26, and Degree of Freedom (df) = 26, P-value = 0.56, GFI = 1.00, AGFI = 0.98, RMR = 0.00 and RMSEA = 0.00. The suggestions for promoting practice according to the code are mainly 1) showing good attitude, awareness, and understanding of duty according to the code and self-conduct towards professional teacher standards. 2) self-learning on the code of professional ethics and professional standards enabling teachers knowing and understanding of the code, self-conduct, and self-behavior pattern according to the code; and 3) training on duty according to the code, professional standards, and behavior pattern according to the code.

Keywords: professional ethics for teacher, Indicators, Confirmatory Factor Analysis

**Corresponding author, E-mail: Sajakarn@gmail.com โทร 081-4558541*

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันสูงและต้องเร่งพัฒนาคนของตนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถรับมือกับสิ่งท้าทายดังกล่าวได้ ดังจะเห็นได้จากการที่ที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาของอาเซียนเมื่อเดือนสิงหาคม 2548 ได้ออกถ้อยแถลงร่วม (Joint Statement) ถึงความจำเป็นของอาเซียนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของภูมิภาค และสร้างอาเซียนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากโลกาภิวัตน์อย่างเท่าเทียม ด้วยเหตุนี้นานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ ทั้งนี้ปัจจัยหลักประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปข้างต้นประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ถ้าครูมีความรู้ ความสามารถ เสียสละ และตั้งใจสอนสั่งผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กไทยเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดี เก่ง ฉลาด มีศักยภาพ มีความสุขและสามารถแข่งขันกับทุกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่ง แก้วแดง, 2544; ASEAN, 2005; Reimers, 2003)

การปฏิรูปการศึกษาไทยที่ผ่านมา เน้นที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย และหากจะมีการปฏิรูปรอบสองที่เน้นการปฏิรูปโอกาสและคุณภาพการศึกษา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแล้ว แต่การ

ปฏิรูปที่ขาดการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ อาจไม่สัมฤทธิ์ผลเหมือนที่วางเป้าหมายเอาไว้ โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะไม่สามารถสร้างคุณธรรม จริยธรรมจากการท่องจำวิชาศีลธรรมได้ นอกจากนี้ การพัฒนาครูที่เคยดำเนินมาแต่เดิมในประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายอย่าง ดังที่มีการศึกษาพบว่า การพัฒนาครูขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ เพราะงบประมาณจำกัด การพัฒนา ไม่ตรงกับความต้องการของครู และขาดการติดตามและประเมินผล และพบว่า ครูในปัจจุบันยังไม่มีเอกภาพด้านนโยบาย และมาตรฐานที่ชัดเจน แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ จะจัดโครงการพัฒนาครูเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังซ้ำซ้อน ไม่เป็นระบบ ขาดประสิทธิภาพและขาดการต่อเนื่อง ดังที่พบว่าส่วนใหญ่หน่วยงานในส่วนกลางเป็นผู้จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครู วิธีการฝึกอบรมส่วนใหญ่ใช้การบรรยายประชุมกลุ่มย่อย และสรุปความคิดเห็นต่อที่ประชุมใหญ่ ทั้งยังมีจำนวนผู้เข้ารับการอบรมค่อนข้างมาก ทำให้ผู้ให้และผู้รับการฝึกอบรมไม่สามารถติดต่อสื่อสารกันเป็นรายบุคคลได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และ ณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์, 2552; สมหวัง พินัยานวัฒน์, 2543; พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2546)

อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป จะพบว่า ปัญหาเรื่องคุณภาพของครู จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เนื่องจากส่งผลกระทบต่อถึงนักเรียนโดยตรง ปัญหาของครูผู้สอนนับเป็นประเด็นเร่งด่วนที่อยู่ในชั้นวิกฤติซึ่งภาครัฐและทุกภาคส่วนต้องประสานพลังในการแก้ไขและต้องดำเนินการอย่างจริงจัง รอบคอบ และต่อเนื่อง ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาทั้งหมดต้องพิจารณาในลักษณะองค์รวมตั้งแต่สถานภาพครู ทิศทางการผลิตครูในอนาคต รวมถึงการประกันคุณภาพของครูเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าครูจะมีศักยภาพอย่างเพียงพอในการขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปสู่เยาวชนของชาติตามเป้าหมายของรัฐบาลได้อย่างแท้จริง ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมาก ในการให้การศึกษาเรียนรู้ ทั้งในด้านวิชาการ และ ประสพการณ์ ตลอดจนเป็นผู้มีความเสียสละ ดูแลเอาใจใส่ สอนอบรมให้เด็กได้พบกับแสงสว่างแห่งปัญญา อันเป็นหนทางแห่งการประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเอง รวมทั้งนำพาสังคมประเทศชาติก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (เลขา ปิยะอจริยะ, 2550; ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ และอุดมเชยกิจวงศ์, 2549)

จากที่กล่าวมา ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของครูที่มีต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา และที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน และแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหวังของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านการศึกษาที่ต้องการให้ได้ครูที่มีคุณภาพ และแสดงให้เห็นถึงว่าหน่วยงานต่าง ๆ และนักวิชาการหลายท่านได้มีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับครู ซึ่งปัญหาครูไม่มีคุณภาพมิได้เกิดจากระบบไม่ดี หากเกิดจากครูขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งยังขาดการจัดการความรู้ที่ดีและมีได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาที่ศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพครูถือเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นที่จะต้องได้คนที่มีความเหมาะสมมาปฏิบัติหน้าที่ครู แต่ที่ผ่านมาจะเห็นว่าจรรยาบรรณดังกล่าวไม่ได้รับความใส่ใจจากครูเท่าที่ควร ซึ่งจากการวิเคราะห์สาเหตุพบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือความไม่สอดคล้องกับสภาพบริบท และสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่นในสังคมเมือง หรือสังคมชนบททางไกล เป็นต้น นอกจากนี้ จากแนวดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 มาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการได้เน้นความรู้คู่คุณธรรมอย่างเข้มข้น หลากหลาย แต่จะเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการพัฒนาส่งเสริมด้านสมรรถภาพความรู้และทักษะการที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมทั้งระบบ จึงจำเป็นที่จะต้องเน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นพิเศษและต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง การที่จะทำให้ผู้บริหารและครูทุกคนมีสติ มีจิตวิญญาณอย่างยั่งยืน ตระหนักในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความภูมิใจในวิชาชีพ และมีความละเอียดรอบคอบที่จะประพฤติชั่ว เพราะผู้ที่จะเป็นครูต้องเป็นคนดี มีศรัทธาในวิชาชีพ พร้อมทั้งจะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550; รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์, 2552)

ด้วยเหตุผลจากสภาพปัญหาทางด้านจรรยาบรรณที่ปรากฏ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพครู และความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน ความคาดหวังของสังคม มาตรฐานการศึกษาชาติ หลักสูตรและ งบประมาณ การสนับสนุน รวมทั้งการบริหารจัดการ ดังนั้น การมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง การมีตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงมีความสำคัญอย่างมากในอันที่จะช่วยเสริมสร้างให้ครูมีแนวทางยึดถือปฏิบัติอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานครมีอะไรบ้าง
2. โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่
3. แนวทางการส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานครที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Code of Ethics of Teaching Profession) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการ แล้วสรุปเป็นโมเดลการวัดเพื่อใช้ในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างองค์ประกอบของตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

1. ภาพที่ 1 แสดงโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างองค์ประกอบตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านผู้เรียนมี 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ (1) รักและเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ (2) ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคและ (3)ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 2) องค์ประกอบหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านวิชาชีพมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู (2) มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครูและ (3)

เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู 3) องค์ประกอบหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติงานมี 3 องค์ประกอบได้แก่ (1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนางาน (2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและ (3) ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ 4) องค์ประกอบหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติตนมี 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ (1) มีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (2) มีคุณธรรมจริยธรรมและวินัยในตนเองและ (3) พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพและวิชาชีพ 5) องค์ประกอบหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านสังคมและสาธารณะมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (2) รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและ (3) เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาสังคม

2. โมเดลการวัดจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านผู้เรียนประกอบด้วย (1) รักและเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ (2) ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคและ (3) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

3. โมเดลการวัดจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู (2) มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครูและ (3) เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

4. โมเดลการวัดจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติงาน ประกอบด้วย (1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนางาน (2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและ (3) ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์

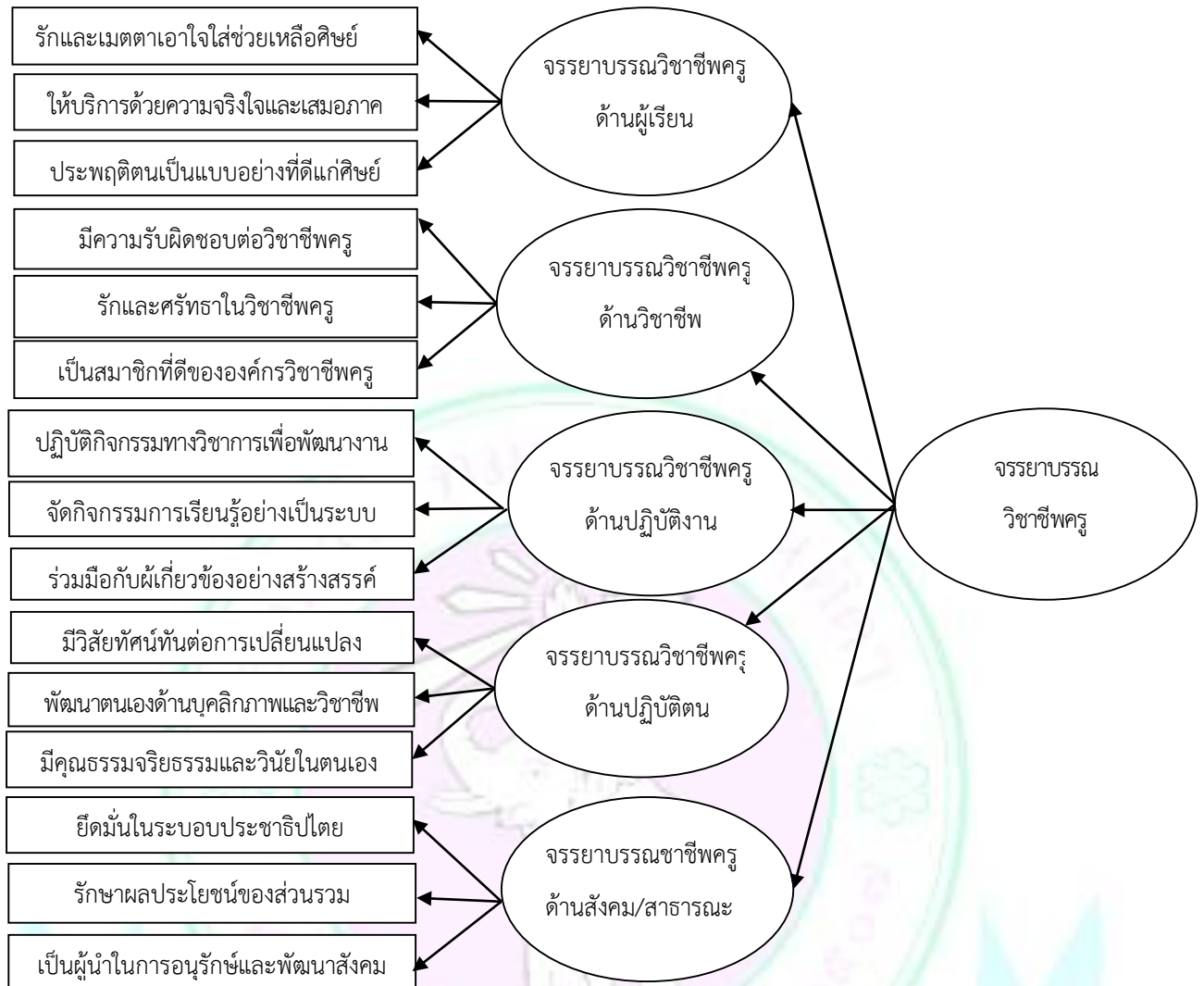
5. โมเดลการวัดจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติตน ประกอบด้วย (1) มีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (2) มีคุณธรรมจริยธรรมและวินัยในตนเองและ (3) พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพและวิชาชีพ

6. โมเดลการวัดจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านสังคมและสาธารณะ ประกอบด้วย (1) ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (2) รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและ (3) เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาสังคม

จากนั้นจึงนำมาสร้างเป็นโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร และทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2557 จำนวน 830 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านวิชาชีพ ด้านปฏิบัติงาน ด้านปฏิบัติตน และด้านสังคมและสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู

ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.969 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการศึกษาค่าประกอบและตัวบ่งชี้ โดยศึกษาค่าประกอบและตัวบ่งชี้ตามกรอบทฤษฎีเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบ และตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ส่วนที่สองเป็นการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ด้านผู้เรียน ด้านวิชาชีพ ด้านปฏิบัติงาน ด้านปฏิบัติตน และด้านสังคมและสาธารณะกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second order confirmatory factor analysis) และส่วนที่ 3 เป็นผลการการศึกษาแนวทางการส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในที่นี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยในส่วนที่เป็นการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและผลงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากล่าวถึงในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร และโมเดลการวัดของแต่ละองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. โมเดลการวัดตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัย จากผลการวิจัยพบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 24.26 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .56 ที่องศาอิสระเท่ากับ 26 ($df = 26$) นั่นคือค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญแสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ .00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการ อย่างครอบคลุมทั้งในบริบทของไทยและต่างประเทศ นอกจากนี้ เนื่องจากใช้วิธีสร้างตัวบ่งชี้จากการศึกษาโดยใช้นิยามเชิงประจักษ์ (empirical definition) ที่กำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อยโดยมีทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุนจึงทำให้โมเดลที่สร้างขึ้นมาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545) ได้ศึกษาแนวคิดของ Blank (1992); Johnstone (1981); Burstein, Oakes and Guiton (1992); Bottani and Salberg (1994) ที่สรุปว่า วิธีดังกล่าวเป็นวิธีที่มีผู้นิยมใช้กันมาก เป็นวิธีที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์มาช่วยกำหนดน้ำหนักของตัวแปรย่อย เป็นวิธีที่ผู้วิจัยจะต้องสร้างโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้าง (structural relationship model) ขึ้นมาก่อนโดยมีทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุน แล้วใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ศึกษามาทดสอบโมเดลนั้นว่ามีความสอดคล้องหรือกลมกลืนกันหรือไม่ เป็นการวิจัยที่ยึดถือแนวคิดทฤษฎีปฏิฐานนิยม หรือประจักษ์นิยม (positivism/empiricism) เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาศาสตร์ (scientific approach) ซึ่งจะมีความน่าเชื่อถือในผลการวิจัยได้ดีกว่าการใช้ความเห็นเชิงอัตวิสัย ของผู้ทรงคุณวุฒิ และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบหลักเรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย

2. จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.83 – 0.86 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าและตัวบ่งชี้จำนวน 13 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.87 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้เหล่านี้มีความสำคัญที่จะบ่งบอกถึงจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนถือว่าเป็นผลผลิตสำคัญของครูที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพในการจัดการศึกษา ดังนั้น ครูจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญโดยจะต้องรักและเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ สอดคล้องกับแนวคิดของ North Carolina State Board of Education (2014); New Zealand Teachers Council (2014); Florida Department of Education (2014); The National Education Association (NEA) (2014); Association of American Educators (2014); Ministry of Education and Employment (2012); The Teaching Council (2012); Jacop, Decker, and Hartshorne (2011); Almeida (2005) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539) ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนโดยครูต้องเป็นผู้ที่รักและเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องดีงาม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นธรรมและเสมอภาคกับศิษย์ทุกคน และให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคเป็นต้น

3. จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.81 – 0.83 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าและตัวบ่งชี้จำนวน 13 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.53 – 0.83 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้เหล่านี้มีความสำคัญพอที่จะบ่งบอกถึงจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาชีพเป็นประมวลพฤติกรรมหรือความประพฤติของครูเกี่ยวกับความสามารถและความรับผิดชอบของครูในการพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณภาพ เช่น รักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539); Almeida (2005); Jacop, Decker, and Hartshorne (2011); Ministry of Education and Employment (2012); ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556) ที่กล่าวถึงความสำคัญและองค์ประกอบของจรรยาบรรณด้านวิชาชีพว่าเป็นพฤติกรรมหรือความประพฤติที่ครูแสดงออกเกี่ยวกับความสามารถตลอดจนความรับผิดชอบต่อครูในการพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณภาพ ได้แก่ การมีศรัทธา เสียสละและรับผิดชอบต่ออาชีพ รักษาชื่อเสียงของคณะครูรวมถึงศักดิ์ศรีของวิชาชีพ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมอาชีพตามความรับผิดชอบ การไม่เอื้อประโยชน์ในทาง มิชอบแก่บุคคลอื่น การเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรวิชาชีพ และ ยึดหลักความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ เป็นต้น

4. จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.77 – 0.85 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าและตัวบ่งชี้จำนวน 14 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.53 – 0.86 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้เหล่านี้มีความสำคัญพอที่จะบ่งบอกถึงจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพของครู ทั้งที่เป็นกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนางาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และการร่วมมือกับผู้อื่นหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2537) ที่ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่ครูไว้ 11 มาตรฐาน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มมาตรฐานเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานมีสาระสำคัญครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ 2) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และ 3) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชนอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Almeida (2005); North Carolina Education Standards Commissions(2008); Pefianco (2014) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติงาน (to the practice) จะต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านกิจกรรมทางวิชาการอื่น และ 3) ด้านความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เกี่ยวข้อง

5. จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติตน ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.66 – 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าและตัวบ่งชี้จำนวน 12 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.66 – 0.87 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้เหล่านี้มีความสำคัญพอที่จะบ่งบอกถึงจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอุดมการณ์หรือลักษณะส่วนบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเอื้อให้ครูเกิดความรู้สึกตระหนัก และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบของตนเองซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมีวินัยในตนเอง พัฒนานตนเองด้านวิชาชีพและบุคลิกภาพ การมีวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และยึดมั่นในคุณธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539); สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2541); Almeida (2005); Australian Capital Territory (2008); Ministry of Education and Employment (2012); ราชกิจจานุเบกษา (2556) ที่ให้ทัศนะไว้สอดคล้องกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่สุดที่ครูพึงมีซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพใน

ด้านอื่น เช่น มีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การยึดมั่นในคุณธรรม การพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพและบุคลิกภาพ และการมีวิสัยทัศน์ต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

6. จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านสังคมและสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.63 – 0.80 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และตัวบ่งชี้จำนวน 11 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.50 – 0.83 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้เหล่านี้มีความสำคัญพอที่จะบ่งบอกถึงจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้ความสำคัญกับสังคมและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม การให้ความสำคัญเพื่อก่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ และเป็นสังคมประชาธิปไตย ซึ่งครูถือเป็นแบบอย่างหรือตัวแบบที่จะต้องตระหนักและประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง สอดคล้องกับ ราชกิจจานุเบกษา (2556); Florida Department of Education (2014); New Zealand Teachers Council (2014); Jacop, Decker, and Hartshorne (2011); Australian Capital Territory (2008); สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2541, 2537) ที่ให้ทัศนะไว้สอดคล้องกันว่าในสังคมปัจจุบันครูควรให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาสังคม การรักษามลประโยชน์ของส่วนรวม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และไม่ใช้สถาบันเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตน

สรุปผลการวิจัย

องค์ประกอบจรรยาบรรณวิชาชีพครู 5 ด้าน 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) จรรยาบรรณด้านผู้เรียน 3 ตัวบ่งชี้ 2) จรรยาบรรณด้านวิชาชีพ 3 ตัวบ่งชี้ 3) จรรยาบรรณด้านปฏิบัติงาน 3 ตัวบ่งชี้ 4) จรรยาบรรณด้านปฏิบัติตน 3 ตัวบ่งชี้ และ 5) จรรยาบรรณด้านสังคมและสาธารณะ 3 ตัวบ่งชี้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 24.26 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .56 ที่องศาอิสระเท่ากับ 26 ($df = 26$) นั่นคือ ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญแสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ .00 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบหลักทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านวิชาชีพ ด้านปฏิบัติงาน ด้านปฏิบัติตน และด้านสังคมและสาธารณะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้านและมีขนาดสูงตั้งแต่ 0.85 ถึง 0.96 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านนี้มีความสำคัญและบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านสังคมและสาธารณะ รองลงมาคือ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติตน จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติงาน และ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.96, 0.93, 0.90, 0.89 และ 0.85 ตามลำดับ

และแนวทางการส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู พบว่า 1) การสร้างเจตคติที่ดี โดยเน้นการสร้าง ความตระหนัก และเข้าใจในวิธีการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อให้ครู ละเอียดต่อการทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพครูเกรงกลัวต่อการทำผิดวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การพัฒนาโดยชุดการศึกษากรณีตัวอย่าง การสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการให้รางวัล หรือเกียรติบัตร เป็นต้น 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้ครูรู้และเข้าใจข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานการ

ปฏิบัติตน และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง หรือสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาด้านจริยธรรมโดยการจัดงบประมาณสนับสนุนให้ครูฝึกปฏิบัติธรรมตามความสนใจ 3) การฝึกประสบการณ์เน้นการฝึกในการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และตามแบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อให้ครูปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม และปฏิบัติตนโดยยึดวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งพัฒนาโดยใช้ชุดการฝึกในขณะปฏิบัติงาน และการศึกษาดูงานหน่วยงานที่ปฏิบัติเป็นเลิศในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ 4) การประกาศเกียรติคุณยกย่องอย่างเป็นทางการและต่อเนื่องในแต่ละด้าน ได้แก่ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านผู้เรียน จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติงาน จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านปฏิบัติตน และจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านสังคมและสาธารณะ และกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษารวมถึงการเผยแพร่ให้ชุมชนหรือสาธารณชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง และ 5) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาเช่น ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หรือภาวะผู้นำเชิงพุทธ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมควรส่งเสริมให้นำโมเดลที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูสังกัดกรุงเทพมหานครได้ทั้งในระดับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และระดับตัวบ่งชี้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำโมเดลไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนานั้น ควรคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ ที่ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1.1 ควรให้ความสำคัญ โดยส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบหลัก จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านสังคมและสาธารณะ รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติตน ด้านวิชาชีพ ด้านปฏิบัติงาน และด้านผู้เรียน ตามลำดับ

1.2 องค์ประกอบหลักด้านผู้เรียน ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อยรักและเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค ตามลำดับ

1.3 องค์ประกอบหลักด้านวิชาชีพ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อยรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู (TP3_6) ตามลำดับ

1.4 องค์ประกอบหลักด้านปฏิบัติงานควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อยร่วมมือกับผู้อื่นเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนางาน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

1.5 องค์ประกอบหลักด้านปฏิบัติตนควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อยพัฒนาด้านบุคลิกภาพและวิชาชีพมีคุณธรรมจริยธรรมและวินัยในตนเอง และมีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

1.6 องค์ประกอบหลักด้านสังคมและสาธารณะควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อยรักษาลบประโยชน์ของส่วนรวม ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย และเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาสังคม ตามลำดับ

1.7 ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบย่อยควรคำนึงถึงความสำคัญกับทุกตัวบ่งชี้ เพราะผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นไปตามเกณฑ์คือไม่ต่ำกว่า .30 สำหรับตัวบ่งชี้ และ .70 สำหรับองค์ประกอบหลักและย่อยแต่อย่างไรก็ตาม หากมีข้อจำกัดในทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ อาจให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากระดับสูงกว่าลงไปตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและทางการบริหาร ที่ให้ได้องค์ความรู้และข้อยืนยันที่กว้างขวางชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้แบบแผนต่าง ๆ เช่น แบบผสมผสานคู่ขนาน (the convergent parallel design) แบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ (the explanatory sequential design) แบบเชิงสำรวจเป็นลำดับ (the exploratory sequential design) แบบเจาะลึกสอดแทรกภายใน (the embedded design) แบบเปลี่ยนสภาพ (the transformative design) หรือแบบผสมผสานหลายระยะ (the multiphase design) เป็นต้น

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยใช้โมเดลที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทาง เพื่อให้ได้โปรแกรมในการฝึกอบรมพัฒนาครูให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อให้ได้เครื่องมือประเมินจรรยาบรรณวิชาชีพครู และเพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกและพัฒนาครูต่อไปหรือมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้จรรยาบรรณวิชาชีพครูในสังกัดอื่น เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ หรือควรมีการทำวิจัยโมเดลสมการโครงสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือสังกัดอื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู จำแนกตามประเภทและสังกัดของสถานศึกษา เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพการบริหารและการจัดการเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

ประชิด สกุนะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2549). วันสำคัญ. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.

ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล และณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์. (2552). วิฤตคุณภาพการศึกษาไทย บนเส้นทางปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. , มติชนรายวัน, 32, 11565.

พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2556). จรรยาบรรณวิชาชีพครู[ข้อมูลออนไลน์]. เข้าถึงจาก <http://www.edu.chula.ac.th/knowledge/rule/adm-rule.htm>.

พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2552). การพัฒนายุทธศาสตร์การเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต). สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). การปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.

ราชกิจจานุเบกษา. (2548). ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 76 ง, 5 กันยายน 2548 หน้า 39-46.กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.

ราชกิจจานุเบกษา. (2556). ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง, 4 ตุลาคม 2556. กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.

- ลัดดาวัลย์ สืบจิต. (2556). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (ปริญญาพนธ์ครุศาสตร์ดุขภูบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เลขา ปิยะอจริยะ. (2550). *การเสวนาเรื่องยุทธศาสตร์และการจัดการความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนาครู*. เข้าถึงจาก www.manager.co.th/Daily/Viewnews.aspx?
- สมหวัง พินยานุวัฒน์.(2543). *สาระสำคัญของนโยบายการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2557). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2539). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). *เกณฑ์มาตรฐานครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- Airasian, P.W., and Gullickson, A.R. (1994). Examination of teacher self-assessment. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 8, 195-203.
- Almeida, A.B. (2005). *Social Philosophy 2 : Including General and Professional Ethics for Teachers*. Manila : Rex Book Store.
- ASEAN. (2005). *Statement of the Ministers Responsible for Education*. Jakarta: The ASEAN Secretariat.
- Association of American Education. (2014). *AAE Code of Ethics. For Educators [Data file]*. Retrieved From <https://www.aeteachers.org/images/pdfs/aaecodeofethicsforeducators.pdf>.
- Australian Capital Territory. (2008). *Teachers' Code of Professional Practice*. Canberra: Publishing Services for the Department of Education and training.
- Bailey, J.S.,& Burch, M.R. (2001). *Ethics for Behavior Analysts*. 2nd ed. New York: Routledge.
- Blank, R.K. (1993). Developing a System of Education Indicators: Selecting, Implementing, and Reporting Indicators. *Education Evaluation and Policy Analysis*, 15 (1), 65-80.
- Bottani, N., Walberg, H.J. (1994). "International Educational Indicators", The International Encyclopedia of Education. United Kingdom: Emerald Group Publishing Limited.
- Burstein, L. Oakes. J., & Guiton, G. (1992). *Education indicators*. In M.C. Alkin (Ed.), *Encyclopedia of Educational research* (5th ed.,pp.409-418). New York: Mac Millan.
- Dressel, P.L. (1976). *Handbook of Academic Evaluation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Florida Department of Education. (2014). *Code of Ethics and Principles of Professional Conduct for the Education Profession in Florida [Data file]*. Retrieved from <http://www.Fldoe.org/edstandards/codeofethics.asp>.
- Jacop, S. Decker, D.M. and Hartshorm, T.S. (2011). *Ethics and Law for School Psychologists*. 6th ed. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Johnston. (1981). *Indicators of Education System*. London: UNESCO.
- Ministry of Education and Employment. (2012). *The Council for the Teaching Profession in Malta : Teachers' Code of Ethics and Practice*. Valletta: Ministry of Education and Employment.

New Zealand Teachers Council. (2014). *Code of Ethics for Registered Teachers [Data file]*. Retrieved from www.teachescouncil.govt.nz/content/code-ethics-registered-teachers-o.

North Carolina State Board of Education. (2014). *The purpose of this Code of Ethics is to define standards of professional conduct. [Data file]*. Retrieved from <http://www.ncpublicschools.org/docs/effectiveness-model/ncss/standards/code-of-ethics.pdf>.

Oliva, M.S., and Aspinwall, E.M. (1996). *A Framework for the Dimensions of Quality in Higher Education*. *Quality Assurance in Education*, 4 (2), 12-20.

Reimers, E. V. (2003). *Teacher Professional Development: An International Review of the Literature*. Paris: CHEMS.

The National Education Association (NEA). (2014). *Code of Ethics [Data file]*. Retrieved from <http://www.nea.org/home/30442.htm>.

The Teaching Council. (2012). *Code of Professional Conduct for Teachers [Data file]*. Retrieved from http://www.teachingcouncil.ie/_fileupload/Professional%20Standards/code_of_conduct_2012wed%2019June2012.pdf.

ประวัติผู้เขียนบทความ

นายสัจจกานต์ คชนทร์พนาไพร
ดุขฎฐิบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร. สุธาสินี แสงมุกดา จบการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วุฒิการศึกษาสูงสุด ค.ด. การบริหารการศึกษา
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มีความเชี่ยวชาญ ด้านสถิติและการวัดผลประเมินผลการศึกษา

ดร. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง จบการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วุฒิการศึกษาสูงสุด ศษ.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ
มีความเชี่ยวชาญ ด้านสถิติวิเคราะห์ขั้นสูงและการวิเคราะห์โปรแกรม

การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
A Guideline for Educational Management of Loei Rajabhat University
Demonstration School

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย^{1*} วชิราภรณ์ สังข์ทอง² และ ธนัทธน์ ฉัตรภักดิ์³

Thirasak Uppamaithichai Vachiraporn Sangthong and Thanathnuth Chatpakkarattana

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (Education Faculty, Loei Rajabhat University)

³สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(Educational Technology Center, Sukhothai Thammathirat Open)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ การหาค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ : ข้อเสนอแนะทาง; การจัดการศึกษา; โรงเรียนสาธิต

Abstract

The Purposes of this research were to propose guidelines for educational management at Loei Rajabhat University Demonstration School. The guidelines were conducted by using the EDFR technique (Ethnographic Delphi Future Research) with a sample of 17 experts Statistics applied for the EDFR technique were mode, median and inter quartile range. The guidelines for educational management of Loei Rajabhat University consist of four aspects: 1) academic management, 2) budget management, 3) human resource management, and 4) general administration

Keywords: Guidelines, Educational Management, Demonstration School

*Corresponding author, E-mail: q-powernoise@hotmail.com

บทนำ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยภายใต้การกำกับดูแลและบริหารภายใต้มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปัจจุบันตกอยู่ในภาวะการแข่งขันเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างคุณภาพการศึกษาให้เกิดการยอมรับของกลุ่มชุมชน ในบริบทของพื้นที่เช่นกัน โดยเฉพาะสังคมท้องถิ่นในต่างจังหวัดกับการคาดหวังและการต่อยอดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษาและพร้อมที่จะออกมาประกอบอาชีพรับใช้สังคมสู่บริบทที่ควรจะเป็น ดังนั้นการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน ท้นต่อระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา และต้องทันต่อการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของรัฐบาลและงบประมาณตามที่ภาครัฐจัดสรรให้ เป็นแนวทางที่จำเป็นและสำคัญสำหรับโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และในส่วนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยซึ่งเป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นโรงเรียนตัวอย่างและเพื่อการศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลอง ด้านวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ระดับก่อนประถมศึกษาและในระดับประถมศึกษา เป็นแหล่งบริการทางด้านวิชาการแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และหน่วยงานด้านการศึกษาอื่นๆ รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน โรงเรียนเปิดสอนในระดับชั้นบริหารเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2530 ปัจจุบันมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นบริหารถึงระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอนาคตคาดการณ์ว่าจะขยายการจัดการศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในขณะนี้ได้ดำเนินการสร้างอาคารเรียนใหม่และจะดำเนินการใช้ได้ในปี พ.ศ. 2560 ตามกรอบงบประมาณ และจากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 พ.ศ.2554 - 2558 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2559 : 3) พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก มีจุดเด่นด้านผลการจัดการศึกษา อาทิ มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดฝ่ายอนุบาล ห้องสมุดเคลื่อนที่ (Library Mobile) แหล่งเรียนรู้สวนพฤกษศาสตร์ โครงการนักศึกษาฝึกประสบการณ์สาขาการศึกษาปฐมวัย และแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของจังหวัดเลย เป็นต้น มีโครงการ Happy Day (เปิดโลกเสรี) โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นฐานเพื่อนำมาพัฒนาบูรณาการด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ กีฬา และภาษา ได้จากฐานกีฬาแสนสนุก ฐานขนาดไหนนะ และเกม ฐานการไหลของน้ำ เสียงมาจากไหนนะ ฐานค่ายนิทานแสนสนุก ฐานหุ่นนิ้วมือ อีกทั้งยังมีผลงานการจัดการเรียนการสอนเป็นที่ยอมรับของชุมชน อาทิ ได้รับรางวัลการประกวดวาดภาพศิลปกรรม ปตท.เยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ 2 พ.ศ.2555 โล่เกียรตินิยมและเกียรติบัตรจากสถานศึกษาและองค์กรภายนอก ได้รับการรับรองให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง และการรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย ปี พ.ศ.2554-2556 เป็นต้น สำหรับในด้านข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้าน ไว้ดังนี้ 1)ด้านผลการจัดการศึกษา พบว่า ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการค้นหาคำตอบหาวิธีการแก้ปัญหาและข้อสรุปต่างๆ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานสำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้นให้ครอบคลุมทุกชั้นเรียน ภาคเรียนละ 1 โครงการ รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ โดยครูเป็นผู้คอยกระตุ้นแนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ควรนำสื่อเทคโนโลยีประเภทสื่อ CAI มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ฝึกปฏิบัติให้ครอบคลุมทุกชั้นเรียน เช่น การวิเคราะห์ข่าวใกล้ตัวและสื่อสิ่งพิมพ์ ให้มีความหลากหลาย รู้ทันเหตุการณ์สามารถประยุกต์และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าการเน้นเนื้อหาและแบบฝึกหัด 2)ด้านการบริหารจัดการศึกษา ควรจัดองค์กรโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา กำหนดบทบาทและหน้าที่ให้บุคลากรที่ชัดเจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถวางแผนลดผลงานวิจัยผลงานของครูและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 3)ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาค้นคว้า การวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชิ้น 4)ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือการวิจัยและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในลำดับต่อไป อีกทั้งการผลิตนวัตกรรมหรือตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมยังไม่มีตรงจุดนี้

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้นและประเด็นข้อเสนอแนะต่างๆ จะเห็นว่าโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมีทั้งส่วนดีและส่วนที่ยังต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาเพื่อยอดงานวิชาการในการผลิตผู้เรียน ให้มีคุณภาพต่อสังคม อีกทั้งในระยะอันใกล้นี้ต้องขยายการจัดการศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยยังมีความจำเป็นอย่างมากในการเตรียมความพร้อมทั้ง 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไปให้มีรากฐานที่มีความเข้มแข็ง มั่นคง อันจะนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในการนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงระยะที่ 1 ในการกำหนดแนวทางดังกล่าวอันจะส่งผลถึงระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบและหาอนาคตภาพของโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยอนาคตโดยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

ขอบเขตประชากร ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย/ คณะกรรมการผู้ปกครอง/ตัวแทนจากชุมชนท้องถิ่น/ ผู้บริหารโรงเรียน/อาจารย์และครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถด้านการสอนและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการการศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 17 คน (Thomas T. Macmillan. 1971)

ขอบเขตตัวแปร ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. นำจดหมายนำส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมนำเสนอแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น การตอบของผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้เป็นการเขียนตอบตามหัวข้อคำถามหรือกรอบที่กำหนดไว้ และถือเป็นคำตอบรอบที่ 1
2. นำคำตอบที่ได้จากกรอบที่ 1 มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามสำหรับรอบที่ 2 ลักษณะข้อคำถามนั้นสร้างเป็นกรอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้อันดับคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อที่ผู้เชี่ยวชาญคิดว่ามีความเป็นไปได้
3. นำเสนอแบบสอบถามสำหรับรอบ 3 เช่นเดียวกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 และได้เพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ รวมทั้งตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้ลำดับคะแนนในรอบที่ 2 เพื่อนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบอีกครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นรอบที่ 3 ในการตอบรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้ทราบความเห็นของกลุ่มแต่ละข้อความ และได้ให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านทบทวนคำตอบของตนเอง และอาจเปลี่ยนคำตอบใหม่ได้หรือยังคงยืนยันคำตอบเดิมพร้อมให้แสดงเหตุผลประกอบสำหรับข้อความที่คำตอบครั้งสุดท้ายได้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยฐาน (median) สำหรับเกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามเพื่อนำไปกำหนดความเป็นไปได้ จะใช้ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (inter quartile) จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ผู้วิจัยทำการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแต่ละข้อความใด มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกันและในทางตรงกันข้ามถ้าค่าดังกล่าวมากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

3. ค่าฐานนิยม (mode) ผู้วิจัยทำการหาค่าความถี่ของระดับคะแนน 1 ถึง 5 ของแต่ละข้อความ ระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุดถือว่าเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น แต่ถ้ามีข้อใดที่มีค่าความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกัน เช่น ระดับ 3 กับระดับ 4 จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น

ผลการวิจัย

ผลการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดำเนินการวิจัยโดยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการตอบข้อคำถามแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นสอดคล้องกันเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าฐานนิยมที่คำนวณได้ที่มีความถี่สูงสุด และค่าพิสัยควอไทล์ที่มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา

1. ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้โดยสอดคล้องกันกับด้านการบริหารวิชาการ มี 11 ข้อ เรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา ได้แก่

ข้อที่ 1.9 มีการค้นคว้าวิจัย เพื่อนำมาติดตามประเมินผลและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อที่ 1.8 ส่งเสริมการผลิตเอกสารวิชาการ โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาผลิตสื่อการเรียนการสอน

ข้อที่ 1.3 ให้ความรู้ทางวิชาการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน คือการใช้เทคโนโลยีให้เอื้อต่อการบวนการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ หรือภาษาอื่นๆ

ข้อที่ 1.11 งานนิเทศการสอน ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมานิเทศและให้คำแนะนำ

ข้อที่ 1.6 จัดการเรียนการสอนเป็นทีมเพื่อให้เกิด PLC

ข้อที่ 1.1 เน้นการจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรม เน้นกิจกรรมตลอดทุกเดือน ทุกทอม ทุกปีการศึกษา

ข้อที่ 1.2 กิจกรรมเกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครองที่เห็นคุณค่า และร่วมมือกันส่งเสริมให้กับนักเรียนสามารถปฏิบัติ และตรวจสอบประเมินผลได้ตลอดเวลา

ข้อที่ 1.4 พัฒนาให้คิดในเชิงระบบ รู้จักคิดวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการสอดแทรกหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่ 1.7 ควรมีฝ่ายประเมินผลเพื่อติดตามผลการพัฒนาที่เกิดในตัวผู้เรียน

ข้อที่ 1.10 ควรมีการใช้เกณฑ์มาตรฐานจากภายนอกเข้ามาทดสอบ เช่น โครงการของ สสวท.

ข้อที่ 1.5 ต้องเป็นศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครุศาสตร์

2. ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากโดยสอดคล้องกันกับด้านการบริหารงบประมาณ เท่าเทียม มี 10 ข้อ เรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา ได้แก่

ข้อที่ 2.4 ควรบริหารงบประมาณเป็นอิสระจากมหาวิทยาลัย

ข้อที่ 2.5 มีคณะกรรมการบริหารงบประมาณโดยตรง

ข้อที่ 2.6 มีคณะกรรมการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม/สนับสนุนงานของโรงเรียน

ข้อที่ 2.3 ควรมีการจัดสรรค่าตอบแทนของบุคลากรเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม/ยุติธรรมมั่นคงสามารถทำให้นักลากรเชื่อมั่นในองค์กร

ข้อที่ 2.1 มีการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ โดยกำหนดโครงการที่จะทำในแต่ละปี การศึกษา และทำงานงบประมาณการใช้จ่ายเป็นรายไตรมาส

ข้อที่ 2.2 มีการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนเป็นอย่างดีเป็นระบบ มีการตรวจสอบ ตรวจจับ และ ตรวจตราให้ทรัพย์สินอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ

ข้อที่ 2.8 มีการจัดทำรายงานการได้มาซึ่งงบประมาณ และแนวทางการบริหารจัดการ

ข้อที่ 2.7 ปฏิบัติตามระเบียบราชการด้านงบประมาณอย่างเคร่งครัด

ข้อที่ 2.9 ควรหารายได้จากการจัดหางบประมาณจากภายนอกโดยผ่านช่องทางอื่นๆ เช่น สมาคมครู- ผู้ปกครอง ฯลฯ มีการประกวด/แข่งขัน/โครงการต่างๆ

ข้อที่ 2.10 ควรพึ่งตนเองในด้านงบประมาณให้ได้ โดยเรียกเก็บจากผู้เรียนซึ่งถือว่าโรงเรียนสาธิตเป็นลักษณะโรงเรียนพิเศษที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความโดดเด่นในด้านใดด้านหนึ่ง

3. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากโดยสอดคล้องกับด้านการบริหารงานบุคคล มี 8 ข้อเรียงจากคำมัยฐานสูงสุดลงมา ได้แก่

ข้อที่ 3.3 สร้างความมั่นคงในการทำงานรวมถึงสัญญาจ้างต่อการปฏิบัติงาน/สวัสดิการ

ข้อที่ 3.2 ส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การขึ้นเงินเดือน การได้ตำแหน่งทางวิชาการ

ข้อที่ 3.5 ส่งเสริมบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีความต่อเนื่อง สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ข้อที่ 3.1 มีการระดมทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถต้อง ถูกดึงตัวออกมาปฏิบัติการสอน และคัดเลือกนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสามารถควรเจาะจงลงมาฝึกที่ โรงเรียนสาธิต

ข้อที่ 3.4 อาจารย์ต่างประเทศควรถูกนำมาช่วยเสริมในโรงเรียนสาธิต โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอื่นๆ

ข้อที่ 3.6 เลือกสรร คัดเลือก ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นครู มีขั้นตอนที่โปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบ ได้ มีแบบทดสอบด้านจิตวิทยา/ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มเข้ามาด้วย

ข้อที่ 3.8 ควรมีการวิเคราะห์กำลังคนให้มีความชัดเจนให้เพียงพอ และตรงกับความสามารถ เช่น ฝ่าย ธุรการ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายทะเบียน

ข้อที่ 3.7 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในองค์กร/จัดอบรม สัมมนา อย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากโดยสอดคล้องกับด้านการบริหารงานทั่วไป มี 9 ข้อ เรียงจากคำมัยฐานสูงสุดลงมา ได้แก่

ข้อที่ 4.7 มีหน่วยงานดูแลอาคารสถานที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมกันทั้งบุคลากรและนักเรียน

ข้อที่ 4.9 นำทรัพยากรในมหาวิทยาลัยมาเอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น ห้องภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ สระว่ายน้ำ สนามกีฬา เป็นต้น

ข้อที่ 4.4 ติดกล้องวงจรปิดทั้งภายในอาคารและนอกอาคารเพื่อสอดส่องดูแลเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอน ครู นักเรียน อาคารสถานที่ให้ครอบคลุมจุดเสี่ยงทั้งโรงเรียน

ข้อที่ 4.8 มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการใช้อุปกรณ์ภายในอาคารเรียนต่างๆ

ข้อที่ 4.1 เพิ่มการดูแลรักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะบริเวณสระน้ำเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

ข้อที่ 4.2 มีการซ่อมเหตุฉุกเฉิน เช่น เพลิงไหม้/อุทกภัย/แผ่นดินไหว/การบุกรุกเข้ามาทำร้ายนักเรียนใน โรงเรียน/เป็นประจำทุกปีการศึกษาใหม่เพื่อเตรียมพร้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงได้อย่างถูกต้อง

ข้อที่ 4.6 ควรปรับภูมิทัศน์ภายนอกและภายในโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม และปลอดภัย

ข้อที่ 4.5 ควรเน้นภาชนะที่ใส่อาหารเพื่อความปลอดภัยและเรื่องโภชนาการ

ข้อที่ 4.3 มีมาตรการการดูแลการรับ – ส่ง นักเรียนเป็นระบบ/ปลอดภัย/มีรถนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า มีการค้นคว้าวิจัย เพื่อนำมาติดตามประเมินผลและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมการผลิตเอกสารวิชาการ โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาผลิตสื่อการเรียนการสอน ให้ความรู้ทางวิชาการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน คือการใช้เทคโนโลยีให้เอื้อต่อการบวนการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ หรือภาษาอื่นๆ งานนิเทศการสอน ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมานิเทศและให้คำแนะนำ จัดการเรียนการสอนเป็นทีมเพื่อให้เกิด PLC เน้นการจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรม เน้นกิจกรรมตลอดทุกเดือน ทุกทอม ทุกปีการศึกษา กิจกรรมเกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครองที่เห็นคุณค่า และร่วมมือกันส่งเสริมให้กับนักเรียนสามารถปฏิบัติ และตรวจสอบประเมินผลได้ตลอดเวลา พัฒนาให้คิดในเชิงระบบ รู้จักคิดวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการสอดแทรกหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีฝ่ายประเมินผล เพื่อติดตามผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ควรมีการใช้เกณฑ์มาตรฐานจากภายนอกเข้ามาทดสอบ เช่น โครงการของ สสวท. ต้องเป็นศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครุศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่ผ่านมาได้มีนโยบายในการพัฒนาโดยเฉพาะบุคลากรผู้สอนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สนับสนุนการนำนวัตกรรมจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ๆ มาใช้กับตัวผู้เรียน อีกทั้งยังต้องเตรียมความพร้อมในการขยายการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไป สอดคล้องกับสุทธา นุช เจนโชติสุวรรณ. (2555 : 107) ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญในด้านนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเป็นไปตามหลักสูตรการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มากที่สุด และยังสอดคล้องกับสมเกียรติ บุญสาย (2554 : 43) ได้กล่าวว่าแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ในด้านงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลนั้นควรจัดทำเครื่องมือประเมินผลที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างน่าเชื่อถือและมีคณะกรรมการการวัดผลและประเมินผลเพื่อดูแลรับผิดชอบงาน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ควรบริหารงบประมาณเป็นอิสระจากมหาวิทยาลัย มีคณะกรรมการบริหารงบประมาณโดยตรง มีคณะกรรมการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม/สนับสนุนงานของโรงเรียน ควรมีการจัดสรรค่าตอบแทนของบุคลากร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม/ยุติธรรมมั่นคงสามารถทำให้บุคลากรเชื่อมั่นในองค์กร มีการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ โดยกำหนดโครงการที่จะทำในแต่ละปีการศึกษา และทำงบประมาณการใช้จ่ายเป็นรายไตรมาส มีการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนเป็นอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบ ตรวจจับ และตรวจตราให้ทรัพย์สินอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ มีการจัดทำรายงานการได้มาซึ่งงบประมาณ และแนวทางการบริหารจัดการ ปฏิบัติตามระเบียบราชการด้านงบประมาณอย่างเคร่งครัด ควรหารายได้จากการจัดหางบประมาณจากภายนอกโดยผ่านช่องทางอื่นๆ เช่น สมาคมครู-ผู้ปกครอง ฯลฯ มีการประกวด/แข่งขัน/โครงการต่างๆ ควรพึ่งตนเองในด้านงบประมาณให้ได้ โดยเรียกเก็บจากผู้เรียนซึ่งถือว่าโรงเรียนสาธิตเป็นลักษณะโรงเรียนพิเศษที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความโดดเด่นในด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนต้องบริหารภายใต้รูปแบบการเป็นนิติบุคคลมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้บริการจัดการเอง และด้วยความเป็นนิติบุคคลแล้วการหารายได้เป็นเรื่องสำคัญทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพการศึกษาด้วย สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557 : 243) ได้ประเมินศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยได้เสนอประเด็นการกระจายอำนาจได้แก่การจัดทำแผนงบประมาณและค่าจัดตั้งงบประมาณโดยตรง และมีการตรวจสอบติดตามรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ รวมทั้งมีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับวิทยา เชียงกุล (2559 : 9) ได้กล่าวว่า การบริหารต้องก้าวข้ามระบบราชการแบบศูนย์รวม ต้องกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและมีภาคีหลายฝ่ายเข้ามาร่วมรับผิดชอบอย่างเป็นประชาธิปไตย และสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศได้

3. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า สร้างความมั่นคงในการทำงานรวมถึงสัญญาจ้างต่อการปฏิบัติงาน/สวัสดิการ ส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การขึ้นเงินเดือน การได้ตำแหน่งทางวิชาการ ส่งเสริมบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีความต่อเนื่อง สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการระดมทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มี

ความสามารถต้องถูกดึงตัวออกมาปฏิบัติการสอน และคัดเลือกนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสามารถควรเจาะจงลงมาฝึกที่ โรงเรียนสาธิตอาจารย์ต่างประเทศควรถูกนำมาช่วยเสริมในโรงเรียนสาธิต โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอื่นๆ เลือกรอง คัดเลือก ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นครู มีขั้นตอนที่โปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้ มีแบบทดสอบด้านจิตวิทยา/ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มเข้ามาด้วย ควรมีการวิเคราะห์กำลังคนให้มีความชัดเจนให้เพียงพอ และตรงกับความสามารถ เช่น ฝ่ายธุรการ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายทะเบียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในองค์กร/จัดอบรม สัมมนา อย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยยังไม่มีบุคลากรดังกล่าวเพื่อความเป็นเฉพาะทางในตำแหน่งต่างๆ จึงทำให้ครูผู้สอนต้องทำงานในส่วนอื่นๆ นอกจากการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2558 : 43) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรโดยอาศัยการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็น มีการส่งเสริมให้อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการ มีการส่งบุคลากรเข้าอบรมและมีการพัฒนาภาวะผู้นำในระดับต่างๆ และสอดคล้องกับเฉลิมลาภ ทองอาจ (2553 : 79) จากบทความโรงเรียนสาธิตที่แท้ : การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนาการ ได้เสนอการนำกระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพ สนับสนุนให้ครูมีอิสระและเสรีภาพ และมีศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557 : 177) ในการคัดเลือกคนเก่งเข้ามาเป็นครู โดยพิจารณาจากกลุ่มปัญญาเลิศมีความเชี่ยวชาญและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า มีหน่วยงานดูแลอาคารสถานที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมกันทั้งบุคลากรและนักเรียน นำทรัพยากรในมหาวิทยาลัยมาเอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น ห้องภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ สระว่ายน้ำ สนามกีฬา เป็นต้น ติดกล้องวงจรปิดทั้งภายในอาคารและนอกอาคารเพื่อสอดส่องดูแลเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอน ครู นักเรียน อาคารสถานที่ให้ครอบคลุมจุดเสี่ยงทั้งโรงเรียน มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการใช้อุปกรณ์ภายในอาคารเรียนต่างๆ เพิ่มการดูแลรักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะบริเวณสระน้ำเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ มีการซ่อมเหตุฉุกเฉิน เช่น เพลิงไหม้/อุทกภัย/แผ่นดินไหว/การบุกรุกเข้ามาทำร้ายนักเรียนในโรงเรียน/เป็นประจำทุกปีการศึกษาใหม่เพื่อเตรียมพร้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงได้อย่างถูกต้อง ควรปรับภูมิทัศน์ภายนอกและภายในโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม และปลอดภัย ควรเน้นภาษาขณะที่ใส่อาหารเพื่อความปลอดภัยและเรื่องโภชนาการมีมาตรการการดูแลการรับ – ส่ง นักเรียนเป็นระบบ/ปลอดภัย/มีรถนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีระบบการเปิด-ปิดภาคเรียนไม่ตรงกับทางมหาวิทยาลัยซึ่งอาจจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้ห้องปฏิบัติการดังกล่าว และผู้ดูแลควบคุมระบบอาคารสถานที่ยังต้องใช้บุคลากรกลุ่มเดียวกันทั้งสาธิตและมหาวิทยาลัยดังกล่าว สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555 : 244) โดยจัดให้มีระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน และควรมีแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 20) ได้เสนอให้พัฒนาระบบงานเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารวิชาการ

1.1 งานด้านการเรียนการสอน ควรมีการประชุมพูดคุยถึงปัญหา อุปสรรค และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูหรือข้อคิดเห็นของผู้ปกครองในสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือเดือนละครั้ง และควรเน้นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้เกิดการวิเคราะห์มากกว่าการจำ ส่งเสริมการเรียนรู้ อัตลักษณ์ความเป็นชุมชนท้องถิ่น มีทางเลือกที่หลากหลายให้ผู้เรียนสามารถค้นหาความถนัดของตนเอง รวมทั้งต้องเป็นหลักสูตรที่สร้างความสมดุลทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ สังคม

1.2 งานด้านสื่อการเรียนการสอน ควรมีการตรวจสอบถึงคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.3 งานวัดประเมินผล ควรมีผู้เชี่ยวชาญมาคอยให้ความรู้ มีความเที่ยงตรงเพื่อการพัฒนาต่อยอดหรือการปรับปรุงให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการเรียนการสอนตลอดจนผลผลิตและผลลัพธ์ อีกทั้งควรมีการส่งเสริมให้มีการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการเรียนรู้และวิเคราะห์ตัวเองได้

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

2.1 ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันได้แก่ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า สังคมใกล้เคียง และโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่เป็นต้นสังกัด

2.2 การวางแผนการเงินของโรงเรียน ต้องมีการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการดำเนินการเกี่ยวกับการเงินโรงเรียน โดยกำหนดโครงการที่จะทำในแต่ละปีการศึกษา

2.3 การบริหารควรทำให้คล่องตัว บริหารอย่างมีธรรมาภิบาล โดยยึดหลักการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 ต้องบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีความต่อเนื่อง เช่นการส่งเสริมครูที่มีความรู้ความสามารถไม่ให้อายหรือสอบบรรจุไปทำงานที่อื่นๆ

3.2 ควรมีการกำหนดถึงความก้าวหน้าของบุคลากรในแต่ละสายงานให้ชัดเจน

3.3 กลุ่มสนับสนุนการเรียนการสอน ต้องมีการจัดอบรมให้ความรู้ให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้พัฒนาหน้าที่ของตนเอง เช่น งานโสตศึกษา งานทะเบียนวัดผล งานพัสดุ เป็นต้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 ส่งเสริมและให้ความใส่ใจต่อสุขลักษณะ เช่น ความสะอาด อาหาร ภาชนะใส่อาหาร

4.2 มีมาตรการความปลอดภัยทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยเฉพาะประเด็นไฟไหม้

4.3 มีมาตรการการดูแลรถยนต์ รถโดยสารรับ – ส่ง เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ดำเนินการในระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบและหาอนาคตภาพของโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในลำดับต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออนาคตภาพของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อศึกษาตัวแปรมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในโรงเรียนสาธิตอื่นๆ
4. ควรศึกษาในลักษณะรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
5. ควรศึกษาในลักษณะรูปแบบการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อให้เกิดความชัดเจนของตัวแปรมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นบทความวิจัยในระยะที่ 1 ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และได้รับการอนุเคราะห์ความร่วมมือทางวิชาการกับสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2553). โรงเรียนสาธิตที่แท้ : การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนาการ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเรศวร*, 12(1), 72-73.
- นริศนันท์ เดชสุระ. (2552). รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2558). *แผนกลยุทธ์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (พ.ศ. 2558-2560)*. มหาสารคาม : ฝ่ายแผนและประกันคุณภาพ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2559). *คู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน*. เข้าถึงจาก <http://www.onesqa.or.th/th/download/1070/>.
- วิทยาการ เชียงกุล. (2559). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สมเกียรติ บุญสาย. (2554). การศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 5(1), 33-44.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 -2559*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). *รายงานประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เข้าถึงจาก <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานการวิจัยและพัฒนาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุทธานุช เจนโชติสุวรรณ. (2555). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร อ.เมือง จ. นครปฐม(วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเมธ แยมูน. (2552,19 มกราคม). *ปัญหาโรงเรียนสาธิต*. ข่าวสด, น.10.
- อนุตรา โกงเหลง. (2556). *คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Macmillan, Thomas T. (1971). *'The Delphi Technique', Paper presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Association Commission on Research and Development (3 May 1971)*. Monterey, California.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3th edition. New York: Harper and Row Publication.

ประวัติผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย จบการศึกษา จากคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลยมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการการศึกษา

ดร. วชิราภรณ์ สังข์ทอง จบการศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลยมีความเชี่ยวชาญด้านพัฒนศึกษาศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธันณัฐ ฉัตรภักดิ์ จบการศึกษา จากคณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความเชี่ยวชาญ
ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลวิชา
 สัมมนาการบริหารงานตำรวจในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจ

Police Cadet's Opinion toward Teacher Teaching and Measurement and
 Evaluation of Seminar in Police Administration in Bachelor of Public
 Administration Program in Police Science

พิชศาล พันธุ์วัฒนา^{1*}

Pitchasarn Punwattana

¹โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (Loyal Police Cadet Academy)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ และ (2) ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลในวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย 2 วิธี แนวทางเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักเรียนนายร้อยตำรวจจำนวน 58 ราย จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา แนวทางเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลนักเรียนนายร้อยตำรวจจำนวน 8 ราย ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก สทนากลุ่ม และบันทึกความจำ ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจประจำภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เลือกเรียนวิชาด้วยตนเอง เหตุที่เลือกเรียนวิชานี้เพราะเห็นว่าสำคัญต่อการทำงานอนาคต มีความคาดหวังในความรู้และผลการเรียนระดับปานกลาง ซึ่งความรู้ที่ได้และผลการเรียนที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจ (2) ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจที่ควรต้องปรับปรุงคือ 1) ผู้สอนควรให้ความเอาใจใส่พร้อมกับให้คำปรึกษาที่ถูกต้องต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้ารับคำปรึกษา 2) ผู้สอนควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และ 3) ผู้สอนควรแจ้งให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทราบทุกครั้งก่อนจะทำการทดสอบวัดความรู้

คำสำคัญ : ความคิดเห็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผู้สอน วิธีการสอน การวัดและประเมินผล วิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ

Abstract

The purposes of this research were to study (1) generality of police cadet of seminar in police administration and (2) Police cadet's opinion of learner toward teacher teaching and measurement and evaluation of seminar in police administration. This study were conducted by applying 2 research methodologies. Quantitative approach, questionnaire used to collect data from 58 of the police cadet. The data was analyzed, using descriptive statistics. To the qualitative approach, in-depth interview focus group and memos were conducted with the 8 police cadet. The results indicated that (1) Almost police cadet of seminar in police administration had male, choose study by yourself because it had important to work in the future, have expectations in the knowledge and grade level, knowledge and the results had been satisfactory.

and (2) Teaching seminars in police administration that should be improved had 1) Teacher should pay attention to the police cadet. 2) Teacher should conduct study activities from external sources and 3) Teacher should inform the police cadet every time before the test.

Keywords: Police cadet's opinion, Teacher, Teaching, Measurement and evaluation, Seminar in police administration

* Corresponding author, E-mail: jodd0509@gmail.com โทร. 081-905-6711

บทนำ

การศึกษามีใช้เป็นเพียงแค่กระบวนการเผยแพร่สาระความรู้ที่มีอยู่เท่านั้น แต่การศึกษาที่ต้อเน้นให้ผู้เรียนได้นำสาระทางวิชาการที่ได้เรียนรู้นั้นไปเพื่อได้รับการพัฒนาและนำไปแสวงหาหรือเพื่อการค้นพบความรู้ใหม่ ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะความรู้ และคุณลักษณะจากการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียนโดยเน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการศึกษา, 2560) โดยที่ผู้เรียนควรมีลักษณะ (1) การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ที่เน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนในภาพรวมให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ..... (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และ (2) การเรียนแบบใฝ่รู้ (Active learning) ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น (Hopf, 1998: 171-200) การเรียนแบบใฝ่รู้เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันระหว่างผู้เรียนร่วมกัน ผู้สอนต้องสอนให้น้อยและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) ตัวอย่างเช่น การสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานในการเรียนรู้ (Project based learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการเรียนรู้ (Research based learning: RBL) การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำงาน (Work based learning: WBL) (Tan, & Abbas, 2009: 25-39)

การเรียนการสอนของนักเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้เรียน) เป็นไปตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556 หลักสูตรนี้มีวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับสัมมนาทั้งสิ้น 5 วิชา ประกอบด้วย สัมมนาในวิชากฎหมายอาญา สัมมนาในวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสัมมนาการสืบสวน สัมมนาการสอบสวน และสัมมนาการบริหารงานตำรวจ (โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2556) โดยคำว่าสัมมนาหมายถึง รูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาหรือบริษัทต่าง ๆ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กเพื่ออภิปรายเรื่องราวเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งของบทเรียนด้วยบทบาทที่สูง (สารานุกรมเสรี, 2560) การเรียนในรูปแบบสัมมนาเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จัดเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความรู้หรือความคิดในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่ได้ศึกษาหาความรู้มาแล้วเป็นอย่างดีโดยมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ มุ่งหวังเพื่อ (1) เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา (2) ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาและแนวทางปฏิบัติ (3) แลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิก (4) เป็นแนวทางในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบาย (5) กระตุ้นให้สมาชิกนำหลักการที่ได้เรียนรู้ไปใช้ ซึ่งวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจเป็นวิชาเลือกของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ที่ต้องผ่านการเรียนวิชาการบริหารงานตำรวจในชั้นปีที่ 2 และการบริหารงานสถานีตำรวจในชั้นปีที่ 3 นักเรียนนายร้อยตำรวจทุกคนจึงมีพื้นฐานความรู้ในการแลกเปลี่ยนความรู้หรือความคิดในหัวข้อที่กำหนดในวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจพอ สมควร โดยการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ของวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบวิชาได้ปรับ มคอ.3 ในส่วน

ของวิธีการสอนจากเดิมให้เป็นลักษณะของการสัมมนาที่มุ่งเน้นลดการสอนพร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้เรียนรู้ให้มากตามแนวคิด TLLM ซึ่งจักบังเกิดผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลากหลายปัจจัย (Orbanic, Dimec, & Cencic, 2016: 575-587) จึงเกิดความประสงค์ศึกษาปัจจัยในด้านผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลรายวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ เพื่อทราบถึงข้อจำกัด ข้อบกพร่องต่างๆ ของผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลที่ได้ข้อมูลจากนักเรียนนายร้อยตำรวจ และนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคตให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกลงทะเบียนเรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจในภาคการศึกษาที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2560 ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการตำรวจ และ (2) ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลในวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาใช้แนวทางผสม (Mixed method) ทั้งแนวทางเชิงปริมาณ (Quantitative approach) และแนวทางเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) ควบคู่ เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมทุกประเด็นที่กำหนด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรเป้าหมาย มีหน่วยวิเคราะห์ (Units of Analysis) ระดับบุคคล ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกลงทะเบียนเรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจจำนวน 58 ราย ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) (Palinkas et al., 2015: 533-544) หรือเรียกว่าคัดเลือกแบบใช้วิจารณญาณ (Judgment sampling) (สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ม.ป.ป.) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) แต่ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเองกล่าวคือ ลักษณะของกลุ่มที่เลือกมีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างคำถามเป็นข้อความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน คำถามมีการแบ่งคำถามเป็นหมวดหมู่ตามที่ศึกษาเพื่อให้เกิดความสะดวกครอบคลุมทุกประเด็นการศึกษา และทดสอบรายการข้อคำถาม (Pretest) กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรเป้าหมายก่อนเข้าสู่สนามจริง (Caspar, 2016) แบบสอบถามได้ผ่านการวัดความเชื่อมั่นของความคงตัว (Stability reliability) ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันกับประชากรเป้าหมายในระยะเวลาห่างกันช่วงหนึ่งหรือเรียกว่าวิธีทดสอบซ้ำ (Test – retest method) (Resch et al., 2013: 506-511)

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนาประกอบด้วยค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. แนวทางเชิงคุณภาพ

2.1 ประชากรเป้าหมาย จำนวนตัวอย่างใช้วิธีการเจาะจงด้วยการสุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical sampling) เพื่อความเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมาย คัดเลือกจากนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกลงทะเบียนเรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจที่สนใจ เก็บข้อมูลไม่กำหนดจำนวนมีลักษณะยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ยุติการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเมื่อข้อมูลเกิดการอิ่มตัวเชิงทฤษฎี (Theoretical saturation) (Fusch, & Ness, 2015: 1408-1416) กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้ไม่มีประเด็นใดใหม่กว่าข้อมูลที่มีอยู่จึงยุติการเก็บข้อมูลที่จำนวน 8 ราย

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ทฤษฎีติดพื้นที่ (Grounded theory) สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) สนทนากลุ่ม (Focus group) สังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured observation) บันทึกความจำ (Memos) (Creswell, 2014) ตั้งใจใช้หลากหลายวิธีที่เรียกว่าทริแองกูเลชัน (Triangulation) เพื่อใช้การยืนยันข้อค้นพบว่ามีความถูกต้องและตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ที่ได้ภายใต้ความหลากหลายวิธีจัดเก็บข้อมูลโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสองข้อเป็นสำคัญ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้แนวทางเชิงอุปนัย (Inductive analysis) ทำการให้รหัสเริ่มจากเตรียมข้อมูลดิบ ศึกษา รายละเอียดเอกสารข้อความให้เกิดความคุ้นเคยกับข้อมูล และแยกประเด็นเนื้อเรื่องเพื่อได้แบบแผนของความสัมพันธ์ (Bonnycastle, 2016: 84-86) เมื่อข้อมูลได้จัดเป็นกลุ่มเรียบร้อยแล้วเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ATLAS.ti วิเคราะห์ข้อมูล (Frieze, 2013: 382-384)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ปรากฏในตารางที่ 1 และผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ปรากฏในตารางที่ 2 – 3 รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ (n=58)

รายการที่ใช้วัด		ร้อยละ
เพศ	ชาย	71.6
	หญิง	28.4
การเลือกเรียนวิชา	ด้วยตนเอง	38.6
	ตามเพื่อน	14.7
	ตามคำแนะนำอาจารย์ผู้สอน	16.4
	ตามคำแนะนำรุ่นพี่	30.3
เหตุที่เลือกเรียนวิชา	สนใจขอบเขตการศึกษา	18.7
	เห็นว่าสำคัญต่อการทำงานในอนาคต	42.6
	เห็นว่าสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวัน	22.4
	ขึ้นชอบอาจารย์ผู้สอน	9.0
	อื่น ๆ	7.3
ความคาดหวังกับผลการเรียน	น้อย	12.8
	ปานกลาง	56.5
	มาก	30.7
ผลการเรียนที่ได้รับ	ไม่พอใจ	16.4
	เป็นที่น่าพอใจ	83.6
ความคาดหวังกับความรู้ที่ได้รับ	น้อย	14.0
	ปานกลาง	52.4
	มาก	33.6
ความรู้ที่ได้รับ	ไม่พอใจ	19.8
	เป็นที่น่าพอใจ	80.2

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่เรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจประจำภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (71.6) การเลือกเรียนวิชาด้วยตนเอง (38.6) เหตุที่เลือกเรียนวิชานี้เพราะเห็นว่าสำคัญต่อการทำงานอนาคต (42.6) มีความคาดหวังผลการเรียนในระดับปานกลาง (56.5) ซึ่งผลการเรียนที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจ (83.6) และความคาดหวังกับความรู้ที่ได้รับในระดับปานกลาง (52.4) ซึ่งความรู้ที่ได้รับคิดเห็นว่าเป็นที่น่าพอใจ (80.2)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลในวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ (n=58)

รายการที่ใช้วัด	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ค่าความเบ้	ค่าความโด่ง	ระดับความคิดเห็น
ผู้สอน							
มีการสอนตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวิชา	3	5	3.88	1.77	.67	.81	ดี
มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	3	5	3.19	1.51	.51	.66	ค่อนข้างดี
มีความสามารถในการควบคุมการเรียนการสอนในชั้น	2	5	3.39	1.57	.83	.29	ค่อนข้างดี
มีความรับผิดชอบต่อการสอนโดยมาสอนตรงเวลา	2	5	3.81	1.88	.77	.27	ดี
มีความเอาใจใส่และให้คำปรึกษาได้ดี	1	4	2.91	1.36	.93	1.07	พอใช้
มีจิตวิทยาในการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี	1	4	2.97	1.51	1.13	.96	พอใช้
มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน	2	4	3.23	1.59	.47	.59	ค่อนข้างดี
มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	3	5	3.58	1.74	.39	.27	ดี
มีการสื่อสารที่เหมาะสมกับนักเรียน	2	5	3.27	1.55	.68	.51	ค่อนข้างดี
มีการแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ	3	5	3.64	1.84	.41	.19	ดี
วิธีการสอน							
การสอนเนื้อหาในทฤษฎีสามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้	2	5	3.37	1.51	.67	.73	ค่อนข้างดี
การเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนใฝ่รู้ด้วยตนเอง	3	5	3.89	1.93	.47	.66	ดี
การเรียนการสอนมุ่งเน้นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3	5	4.17	1.98	.17	.36	ดีมาก
การเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ	2	5	3.51	1.76	.77	.69	ดี
มีการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ ในเนื้อหาวิชา	1	5	3.44	1.62	.29	.41	ค่อนข้างดี
มีการใช้สื่อการสอนเช่น แผ่นภาพเล็อน คลิปวิดีโอเหมาะสม	1	4	3.17	1.52	.47	.89	ค่อนข้างดี
มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมระหว่างการเรียนการสอน	1	4	2.94	1.47	.83	1.11	พอใช้
มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาร่วมกับวิชาอื่น	1	4	3.03	1.56	.56	.84	ค่อนข้างดี
มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก	1	3	2.51	1.34	.94	.87	พอใช้
เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและซักถามประเด็นสงสัย	2	5	3.69	1.72	.53	.61	ดี
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	5	2.77	1.41	.44	.79	พอใช้
การวัดและประเมินผล							

รายการที่ใช้วัด	ค่า ต่ำ สุด	ค่า สูง สุด	ค่า เฉลี่ย	ค่า เบี่ยง เบน	ค่า ความ เบ้	ค่า ความ โด่ง	ระดับ ความ คิดเห็น
มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตรงตามแผนการสอนรายวิชา	3	5	4.26	2.08	.71	.87	ดีมาก
มีการแจ้งให้ทราบก่อนจะทำการทดสอบ	1	3	2.61	1.82	.55	.69	พอใช้
มีสัดส่วนของการเก็บคะแนนที่มีความเหมาะสม	2	4	3.33	1.61	.89	.74	ค่อนข้างดี
มีการสอบปลายภาคที่เหมาะสมตรงตามเนื้อหาวิชา	2	5	3.97	1.87	.23	.51	ดี
มีการเก็บคะแนนระหว่างภาคที่เหมาะสมตรงตามเนื้อหาวิชา	2	5	3.58	1.69	.49	.77	ดี
มีการเก็บคะแนนการมีส่วนร่วมกิจกรรมเช่น การเข้าชั้นเรียน	3	5	4.09	1.88	.81	1.04	ดีมาก
มีการวัดและประเมินผลการเรียนที่ดีทำให้สนใจเรียนมากขึ้น	1	4	3.51	1.78	.22	.59	ดี
มีการแจ้งคะแนนหรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้อง	2	5	3.87	1.83	.67	.84	ดี
มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้วยความยุติธรรม	2	5	3.71	1.77	.46	.39	ดี
มีการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	3	5	4.11	2.12	.31	.62	ดีมาก

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 = ควรปรับปรุง / 2.51-2.99 = พอใช้ / 3.00-3.49 = ค่อนข้างดี / 3.50-3.99 = ดี และ

ค่าเฉลี่ยสูงกว่า 4.00 = ดีมาก

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลในวิชา สัมมนาการบริหารงานตำรวจสามารถอธิบายได้ดังนี้

ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอนพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าผู้สอนทำได้ดีในเรื่อง มีการสอนตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวิชา มีความรับผิดชอบต่อการสอนโดยมาสอนตรงเวลา มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และมีการแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ ส่วนที่นักเรียนนายร้อยตำรวจเห็นว่าผู้สอนทำได้ค่อนข้างดีมี 4 เรื่องประกอบด้วยมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีความสามารถในการควบคุมการเรียนการสอนในชั้น มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน และมีการสื่อสารที่เหมาะสมกับนักเรียน และที่นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าผู้สอนทำได้ในระดับพอใช้ได้แก่ มีความเอาใจใส่และให้คำปรึกษาได้ดี และมีจิตวิทยาในการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี

ความคิดเห็นของผู้เรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อวิธีการสอนพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าเรียนการสอนมุ่งเน้นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นวิธีการสอนที่ดีมาก (4.17) ส่วนที่นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่คิดเห็นว่าเป็นวิธีการสอนที่ดีมี 3 เรื่องได้แก่ การเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและซักถามประเด็นสงสัย ส่วนเรื่องที่ดีคิดเห็นว่าเป็นวิธีการสอนที่ค่อนข้างดีประกอบด้วย การสอนเนื้อหาในทฤษฎีสามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้ มีการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาวิชา มีการใช้สื่อการสอน เช่น แผ่นภาพเล็อน คลิปวิดีโอเหมาะสม และมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาร่วมกับวิชาอื่น และเรื่องที่เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ได้แก่ มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมระหว่างการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของผู้เรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อการวัดและประเมินผลพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่า การวัดและประเมินผลที่ดีมากในวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจได้แก่ มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตรงตามแผนการสอน

รายวิชา มีการเก็บคะแนนการมีส่วนร่วมกิจกรรมเช่น การเข้าชั้นเรียน และมีการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ส่วนที่นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่คิดเห็นว่าเป็นการวัดและประเมินผลที่ดีมี 5 เรื่องได้แก่ มีการสอบปลายภาคที่เหมาะสมตรงตามเนื้อหาวิชา มีการเก็บคะแนนระหว่างภาคที่เหมาะสมตรงตามเนื้อหาวิชา มีการวัดและประเมินผลการเรียนที่ดีทำให้สนใจเรียนมากขึ้น มีการแจ้งคะแนนหรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้อง และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้วยความยุติธรรม อีกทั้งเห็นว่าการวัดและประเมินผลที่มีสัดส่วนของการเก็บคะแนนที่มีความเหมาะสมเป็นการวัดและประเมินผลที่ค่อนข้างดี และเห็นว่าการแจ้งให้ทราบก่อนจะทำการทดสอบเป็นการวัดและประเมินผลในระดับพอใช้

ในภาพรวมทั้งหมดของแต่ละด้านตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ที่มีต่อวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจพบว่า ด้านผู้สอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับดี ซึ่งจากความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจสามารถแสดงรายละเอียดในข้อดีและข้อควรปรับปรุงพอสังเขปได้ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อดีและข้อควรปรับปรุงของผู้สอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลตามความคิดเห็นของ นรต.

รายการ	ข้อดี	ข้อควรปรับปรุง
ผู้สอน	สอนตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวิชา	การเอาใจใส่และให้คำปรึกษา
วิธีการสอน	การเรียนการสอนมุ่งเน้นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก
การวัดและการประเมินผล	การวัดและประเมินผลผู้เรียนตรงตามแผนการสอนรายวิชา	การแจ้งให้ทราบก่อนจะทำการทดสอบ

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจภาคการศึกษาที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2560 ในด้านผู้สอนมีข้อดีที่สอนตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวิชา และข้อควรปรับปรุงคือ การเอาใจใส่และให้คำปรึกษานักเรียนนายร้อยตำรวจ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกนักเรียนนายร้อยตำรวจที่กล่าวว่า “หัวข้อการเรียนการสอนที่แจกหัวหน้าตอนช่วงต้นเทอมกับหัวข้อที่อาจารย์บรรยายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน” ขณะที่นักเรียนนายร้อยตำรวจอีกนายระบุว่า “พบอาจารย์เพื่อปรึกษาด้านการเรียนได้ค่อนข้างลำบาก” ตรงกับข้อควรปรับปรุงของผู้สอนในเรื่องการเอาใจใส่และให้คำปรึกษา

ด้านวิธีการสอนมีข้อดีที่การเรียนการสอนมุ่งเน้นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และข้อควรปรับปรุงคือ การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ซึ่งในเรื่องนี้ได้สนทนากลุ่มกับนักเรียนนายร้อยตำรวจจำนวน 6 คน ได้ผลสรุปที่สนับสนุนข้อดีของวิธีการสอนว่า “ชอบเรียนวิชาที่เกี่ยวกับการสัมมนาเพราะได้ศึกษาเรียนรู้เป็นกลุ่ม” อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้ไปศึกษาในสถานที่จริงด้วยเช่น พาไปดูการปฏิบัติงานของตำรวจท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวแก่ชาวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อควรปรับปรุงในวิธีการสอน

ด้านการวัดและการประเมิน ผลมีข้อดีที่การวัดและประเมินผลผู้เรียนตรงตามแผนการสอนรายวิชา และข้อควรปรับปรุงคือการแจ้งให้ทราบก่อนจะทำการทดสอบ ซึ่งในเรื่องนี้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจจากนักเรียนนายร้อยตำรวจคนหนึ่งกล่าวว่า “บางคาบเรียนที่วิทยากรบรรยายได้ quit ท้ายชั่วโมงโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า” สอดคล้องกับนักเรียนนายร้อยตำรวจอีกคนหนึ่งระบุว่า

“การเก็บคะแนนระหว่างภาคเป็นสิ่งที่ดีแต่อาจารย์น่าจะแจ้งให้ชัดเจนเพราะเพื่อนๆ บางครั้งติดภารกิจจึงไม่มีคะแนนเก็บในส่วนนี้” ซึ่งจากตัวอย่างข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งสองข้อความ สอดคล้องกับข้อควรปรับปรุงในด้านการวัดและการประเมินผลที่ให้ผู้สอนแจ้งให้ทราบก่อนจะทำการทดสอบ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ความว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจประจำภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เลือกเรียนวิชาด้วยตนเอง เหตุที่เลือกเรียนวิชานี้เพราะเห็นว่าสำคัญต่อการทำงานในอนาคต มีความคาดหวังกับผลการเรียนในระดับปานกลางซึ่งผลการเรียนที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจ และความคาดหวังกับความรู้ที่ได้รับในระดับปานกลางซึ่งความรู้ที่ได้รับคิดเห็นว่าเป็นที่น่าพอใจ

ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ความว่า ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อผู้สอน และวิธีการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนการวัดและประเมินผลวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจอยู่ในระดับดี โดยผู้สอนมีข้อดีที่สอนตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวิชา แต่มีข้อควรปรับปรุงเรื่องการเอาใจใส่และให้คำปรึกษา เรื่องวิธีการสอนในวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจมีข้อดีคือ การเรียนการสอนมุ่งเน้นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกยังควรต้องปรับปรุง และเรื่องการวัดและประเมินผลมีข้อดีที่วัดและประเมินผลผู้เรียนตรงตามแผนการสอนรายวิชา ส่วนข้อควรปรับปรุงคือ ผู้สอนควรแจ้งให้ทราบก่อนจะทำการทดสอบ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การเรียนการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจที่ควรต้องปรับปรุงเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นคือ (1) ผู้สอนควรให้ความเอาใจใส่นักเรียนนายร้อยตำรวจพร้อมกับให้คำปรึกษาที่ถูกต้องต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้ารับคำปรึกษา (2) ผู้สอนควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และ (3) ผู้สอนควรแจ้งให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทราบทุกครั้งก่อนจะทำการทดสอบวัดความรู้

1. การให้คำปรึกษา: เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อม และปัญหาที่เผชิญอยู่ และสามารถใช้ความเข้าใจดังกล่าวมาแก้ ปัญหาหรือตัดสินใจเลือกเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเองเพื่อการปรับตัวที่ดีในอนาคต (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2556) ความหมายของการให้คำปรึกษา (Counselling) เป็นสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน คนหนึ่งคือผู้รับคำปรึกษาที่มีความต้องการที่ได้รับโอกาสในการพูดถึงปัญหาของตนเอง ส่วนอีกคนหนึ่งคือผู้ให้คำปรึกษาที่มีความไวต่อความรู้สึก และมีวุฒิภาวะที่จะตระหนักถึงความไม่สบายใจและความขัดแย้งในใจของผู้มาขอรับคำปรึกษา (Sheppard, 2015) ผู้สอนในฐานะผู้ให้คำปรึกษา (Counselor's attitude) นักเรียนควรมีคุณสมบัติ (1) ด้านความรู้ความสามารถ เช่น มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการดูแลให้ความช่วยเหลือ มีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบข้อบังคับ (2) ด้านบุคลิกภาพ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ มีความเมตตากรุณา มีความคิดเชิงบวก พร้อมอุทิศเวลาให้ (3) ด้านจรรยาบรรณ เช่น การรักษาความลับ การคำนึงถึงสวัสดิภาพและสิทธิประโยชน์ การให้คำปรึกษาดด้วยความเสมอภาค (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2554) เพื่อรองรับกับการให้คำปรึกษาด้าน (1) วิชาการ (2) ระเบียบวินัย (3) สภาพการปรับตัว (4) การพัฒนา และ (5) สวัสดิการ โดยผู้สอนอาจนำหลัก GATHER ไปปรับใช้ในการให้คำปรึกษาแนะนำประกอบด้วย G (Greeting) การต้อนรับ ท่าทาง คำพูด การตกลงบริการ A (Active listening) การฟัง T (Telling) การช่วยเหลือที่จะหาปัญหาจริง H (Helping) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจแก้ปัญหาได้โดยการให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง เสนอแนวทางเลือกให้หลายวิธี E (Explaining) อธิบายข้อดีข้อเสียของแต่ละแนวทางที่เสนอแล้วให้เจ้าตัวตัดสินใจเลือกวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง และ R (Refer) ผู้ให้คำปรึกษาส่งต่อผู้มารับคำปรึกษาให้กับผู้อื่นที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นเพื่อช่วยให้ผู้มารับคำปรึกษาได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

2. การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก: หรืออาจเรียกว่าการจัดการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา (Field trip) เป็นกระบวนการเรียนการสอน/วิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ผ่านการเรียนรู้จากแหล่งเรียน โดยผู้เรียนจะได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจและจดจำสิ่งที่ได้พบเห็นในเวลาอันรวดเร็วและเป็นเวลานาน และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้เป็นการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (ทิตินา แคมมณี, 2545) โดยในส่วนของวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจอาจปรับปรุงการเรียนการสอนโดยผู้สอนจัดให้มีการเรียนรู้จากสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตเนื้อหาวิชา ได้แก่ (1) สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2) กองบัญชาการตำรวจนครบาล (3) กองบัญชาการตำรวจภูธรภาคต่าง ๆ (4) สถานีตำรวจนครบาลต่าง ๆ หรือ (5) สถานีตำรวจภูธรต่าง ๆ เป็นต้น

3. การแจ้งกำหนดการทดสอบความรู้: เป็นเรื่องการประเมินผลกระบวนการ (Formative evaluation) คือ การประเมินผลก่อนและระหว่างการสอนเพื่อแสดงจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียน ซึ่งในส่วนของกาทดสอบความรู้ (Test) เป็นกระบวนการในการชี้แสดงความรู้ของผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนด การทดสอบเป็นวิธีการวัดผลการเรียนโดยสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท (1) การวัดโดยใช้การทดสอบ เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดความถนัด เชาวปัญญา และ (2) การวัดโดยไม่ใช้การทดสอบ เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การวัดผลงาน ซึ่งการทดสอบเพื่อวัดและประเมินผลสามารถทำได้ 3 ช่วง (1) ก่อนการสอน (2) ขณะกำลังสอน และ (3) หลังการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะนี้ยึดข้อค้นพบที่ได้จากงานเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับเรื่องที่คุณสอนควรต้องปรับปรุง 3 เรื่องประกอบด้วย (1) ให้ความสนใจใ้แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจพร้อมกับให้คำปรึกษาที่ถูกต้องต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้ารับคำปรึกษา (2) ควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และ (3) ควรแจ้งให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทราบทุกครั้งก่อนจะทำการทดสอบวัดความรู้ ซึ่งแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะบดีคณะตำรวจศาสตร์ / หัวหน้าภาควิชาบริหารงานตำรวจ กำชับให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแบบฟอร์มแจ้งช่วงเวลาให้คำปรึกษากับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ควบคู่กับรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมกับปลูกฝังผู้สอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ

2. หัวหน้าวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ จัดทำ มคอ3 โดยกำหนดหัวข้อการเรียนการสอนเกี่ยวกับการศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง

3. อาจารย์ผู้สอน / วิทยากรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ ต้องแจ้งแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ว่า สัปดาห์ถัดไปในหัวข้อการบรรยายนี้จะมีการทดสอบความรู้ท้ายชั่วโมงเพื่อเป็นคะแนนเก็บระหว่างภาค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิชาสัมมนาอื่นๆ ที่อยู่ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจ เช่น วิชาสัมมนาในวิชากฎหมายอาญา สัมมนาในวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสัมมนาการสืบสวน สัมมนาการสอบสวน ในตัวแปรเดียวกันกับงานนี้

2. ควรเพิ่มมิติในการศึกษาโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มตัวแปรอิสระที่ไม่ปรากฏในงานนี้ เพื่อตรวจสอบว่ามีประเด็นใดบ้างที่ควรปรับปรุงต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกลงทะเบียนเรียนวิชาสัมมนาการบริหารงานตำรวจ ในภาคการศึกษาปัจจุบันกับภาคการศึกษาที่ผ่านมา รวมถึงภาคการศึกษาในอนาคตว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน วิชานี้เหมือนหรือต่างกันเช่นใด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุขเกษม ที่ให้ความรู้ด้านการวิจัย ขอขอบคุณ พล.ต.อ.พรชัย พันธุ์วัฒนา บิดาผู้ขอสนับสนุนปัจจัยสี่ ขอขอบคุณ พล.ต.ท.ปิยะ อุทาโย ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดที่สนับสนุนให้ทำวิจัย ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้เวลาในการทำวิจัย และขอขอบคุณวารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ให้พื้นที่เผยแพร่บทความวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แหมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). *คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาฉบับปรับปรุงแก้ไขพุทธศักราช 2556*. เข้าถึงจาก https://eduserv.ku.ac.th/index.php?method=manual_kn.
- โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. (2556). *หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจหลักสูตรปรับปรุงพ.ศ.2556*. เข้าถึงจาก <https://drive.google.com/file/d/0B6Ci1OHDJ4IDT1d6dkRCblViRnZxUUhibDdPVUF3clBfbFE4/edit?resourcekey=0-PTCipRWVCgefQDLAVWdb1A>.
- สารานุกรมเสรี. (2560). *สัมมนา*. เข้าถึงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สัมมนา>.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือการใช้ระบบการให้คำปรึกษาวิชาการระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. เข้าถึงจาก http://backoffice.onsc.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdP_lan60-79.pdf.
- สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า*. เข้าถึงจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/A3-16.pdf>.
- Bonnycastle, M.M. (2016). Engaging with qualitative data analysis: The metaphor of looking at data landscape to explored. *Qualitative report*, 20 (1), 84-86.
- Caspar, R. (2016). *Cross-cultural survey guideline: Pretesting*. Retrieved from https://www.academia.edu/33445046/CrossCultural_Survey_Guidelines_Pretesting.

- Creswell, J.W. (2014). *Research and design: Qualitative, quantitative & mixed methods approaches*. (4th ed.). New Delhi: Thousand Oaks Press.
- Friese, S. (2013). Qualitative research methods: Why, when, and how to conduct interviews and focus groups in pharmacy research. *Qualitative Research*, 13(3), 382-384.
- Fusch, P.L., & Ness, L.R. (2015). Are we there yet? Data saturation in qualitative research. *The Qualitative Report*, 20(9), 1408-1416.
- Hopf, T. (1998). The promise of constructivism in international relations theory. *International Security*, 23(1), 171-200.
- Orbanic, N.D., Dimec, D.S., & Cencic, M. (2016). The effectiveness of a constructivist teaching model on students' understanding of photosynthesis. *Journal of Baltic Science Education*, 15(5), 575-587.
- Palinkas, L.A., Horwitz, S.M., Green, C.A., Wisdom, J.P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Adm Policy Ment Health*, 42(5), 533-544.
- Resch, J., Driscoll, A., McCaffrey, N., Brown, C., Ferrara, M.S., & Macciocchi, S. (2013). ImPact test-retest reliability: Reliably unreliable?. *Journal of Athletic Training*, 48(4), 506-511.
- Sheppard, G. (2015). *What is counselling? A search for a definition*. Retrieved from <https://www.ccpa-accp.ca/wp-content/uploads/2015/05/NOE.What-is-Counselling-A-Search-for-a-Definition.pdf>.
- Tan, C., & Abbas, D.B. (2009). The teach less, learn more initiative in Singapore: New pedagogies for islamic religious schools?. *KJEP*, 6(1), 25-39.

ประวัติผู้เขียนบทความ

พันตำรวจโทพิชิต ปันธุ์วัฒนา จบการศึกษา: ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง: อาจารย์ประจำคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
มีความเชี่ยวชาญ: บริหารงานตำรวจ / บริหารงานบุคคล / องค์การและการจัดการ / การติดต่อสื่อสาร

